

Møte onsdag den 5. mai 2010 kl. 10

President: Dag Terje Andersen

Dagsorden (nr. 76):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime
2. Referat

Presidenten: Representanten Per-Kristian Foss vil framsette et representantforslag.

Per-Kristian Foss (H) [10:01:49]: På vegne av representantene Jan Tore Sanner, Ingjerd Schou, Peter Skovholt Gitmark og meg selv har jeg gleden av å legge frem et representantforslag om å gjeninnføre adgangen til å stryke listekandidater ved kommunestyrevalg.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:02:14]

Spørretime

- muntlig spørretime
- ordinær spørretime

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes reise seg. – Ingen har reist seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:02:50]: Den 3. mai sendte en samlet opposisjon et brev til statsministeren og ba ham komme og redegjøre for den nye virkelighetsbeskrivelsen som Regjeringen nå kommer med når det gjelder Mongstad.

Samme dag fikk vi et firelinjers svarbrev fra statsministeren, hvor han meddelte at det ville han ikke; Stortinget måtte vente til en skriftlig redegjørelse i revidert. Jeg må si at jeg synes ikke det holder. Jeg synes det er i overkant arrogant av statsministeren å svare slik på et spørsmål som involverer så store beløp, og som har vært så behørig diskutert i Stortinget. Stortinget har altså måttet høre denne nyheten i andre medier, og vi har sågar kunnet lese på statsministerens blogg at man ikke skal bruke 5,5 milliarder kr, som tidligere anslått, men 10 milliarder kr. Dette er vesentlig, ny informasjon som det ville være naturlig

at statsministeren orienterte Stortinget nærmere om. Men siden det nå er spontanspørretime, skal statsministeren få anledning til å utdype dette.

La meg først si at jeg synes det er bra at statsministeren nå endelig sier det Fremskrittspartiet har sagt hele tiden, nemlig at det er en fordel å lytte til faglige råd og anbefalinger før man nærmest fatter vedtak om et teknologisk gjennombrudd. Det kan man ikke gjøre, og det har antakelig Regjeringen nå smertefullt fått erfare.

Men det er heller ingen nyhet at det er faglige innvendinger til dette. De har vært der siden dag én. De har vært der siden den berømte nyttårstalen hvor månelandingen ble lansert, og derfor er det naturlig for meg å stille statsministeren følgende spørsmål: Hvilken ny rapport er det statsministeren og Regjeringen nå har lest, som har fått dem til å komme med en helt ny konklusjon? Og hvilken rapport er det som Stortinget åpenbart ennå ikke har fått?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:05:07]: Regjeringen har gått igjennom minst to nye rapporter. Den ene er den vurderingen som har kommet fra Statoil, som er blitt kalt masterplanen. Den kom i fjor vinter, og det var stor offentlighet rundt den. Vi sa da, og har gjort det helt klart siden den kom, at dette ville bli grundig gjennomgått. I tillegg har Gassnova, som er det selskapet som håndterer denne saken for oss, gått igjennom den og kommet med sine vurderinger. Og så har Regjeringen gått igjennom de vurderingene og vil presentere sine vurderinger i revidert nasjonalbudsjett. Så det er, kort, gangen i saken.

Når det gjelder selve saken, er den følgende: Dersom vi skal lykkes med å få store nok reduksjoner i utslippene av klimagasser, er det to ting som er avgjørende. Det ene er at vi lykkes med å redusere utslippene fra avskoging, og det andre er at vi lykkes med å redusere utslippene fra store punktutslipp, kraftverk, gass- og kullkraftverk, raffineriesanlegg. Det vi har sagt hele tiden, er at det vi skal gjøre på Mongstad, er et viktig prosjekt, og vi skal gjøre det i to trinn. Trinn én er å lage et verdensledende teknologisenter, der vi skal gjøre noe som ikke gjøres noe annet sted i verden, nemlig å fange karbon både fra et raffineri og fra et kraftverk. Det gir oss mulighet til å se på to ulike gasser. Det andre vi skal gjøre, er å bruke to ulike teknologier. Derfor er første trinn på Mongstad et stort og viktig steg i seg selv. Så skal vi også ta steg 2, fullskala rensing. Det blir noe utsatt, men vi er altså i gang med trinn 1, utsetter trinn 2 noe, men begge deler er store og viktige prosjekter.

Det er en ærlig sak at Fremskrittspartiet nå er blitt opp tatt av dette spørsmålet. Men de fremmet altså sammen med Høyre et forslag om å si nei til karbonfangst på Mongstad, et eget Dokument nr. 8-forslag. Så det er voldsom interesse for rensing nå, noe de altså var kraftig imot før Regjeringen lanserte Mongstad-prosjektet, noe senere.

Siv Jensen (FrP) [10:07:12]: Jeg var veldig tydelig på at Fremskrittspartiet hele tiden har advart mot de fremdriftsplaner Regjeringen har lagt for dette. Vi har trodd at dette har vært et luftslott. Det er det jo veldig mye som nå tyder på, at vi går fra månelanding til krasjlanding.

Men det er først og fremst Regjeringens problem og ikke Fremskrittspartiets. Vi har altså holdt vår sti ren. Vi har sagt det samme hele tiden, i motsetning til Regjeringen som har sett bort fra faglige råd og anbefalinger, og som selv har definert en helt egen tidslinje – som nå sprekker igjen.

Det som er enda mer alvorlig, er at stortingsflertallet har gitt en bevilgningsramme til dette prosjektet på 5,5 milliarder kr. Det er en formidabel sum som Regjeringen har holdt seg til. Så kan vi lese på statsministerens blogg: Nei, det skal ikke brukes 5,5 milliarder kr på dette, men 10 milliarder kr. Det er ikke en bagatelmessig overskridelse, det er fryktelig mye penger. Hvordan kan statsministeren forklare en slik overskridelse?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:08:17]: La meg bare understreke: Fremskrittspartiet har ikke vært mot framdriftsplanen. Fremskrittspartiet har sammen med Høyre vært mot prosjektet, og fremmet sammen med Høyre et eget Dokument nr. 8-forslag – jeg har det her – hvor man argumenterer for at vi skal få konsesjon og utslippstillatelse uten noe som helst krav om rensing. Så det er ikke det at Fremskrittspartiet er uenig i framdriftsplanen, de er uenig i selve prosjektet. Høyre har begynt å snu, men jeg forholder meg til det man faktisk har fremmet i forslaget i Stortinget – nemlig et eget Dokument nr. 8-forslag om å si ja til konsesjon for Mongstad uten rensing.

Når det så gjelder tallene, er situasjonen følgende: Ja, det er en bevilgningsramme som Stortinget har gitt. Men jeg tror at når man nå opererer med 10 milliarder, har jeg vært veldig tydelig på at det består av to ting. Det ene er bevilgningen til trinn 1, og det andre er anslåtte kostnader for prosjektering av trinn 2. Summen av det blir 10 milliarder. Da må vi gå til Stortinget. Det gjør vi i revidert, og så får vi se om Stortinget gir oss de pengene. Jeg tror det gjør det!

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:09:29]: Statsministeren lyver på Stortingets talerstol. Det er svært alvorlig.

For det første manipulerer statsministeren forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet. Det vi fremmet forslag om, er jo akkurat det samme som Regjeringen nå gjør, nemlig å gi tillatelse til at Mongstad-gasskraftverket kan startes, og så bygge rensing når det er klart.

Hvis statsministeren hadde fulgt med på det Stortinget gjorde da vi behandlet testsenteret – Innst. S. nr. 206 for 2008–2009 ble behandlet i Stortinget 7. mai 2009 – ville han visst at det sto en samlet komité bak testsenteret. Ingen stemte imot – ingen. Så her bør statsministeren trekke tilbake sine uttalelser.

Jeg vil også minne om at da Stortinget gjorde vedtaket, og sa ja til bevilgninger på 5,2 milliarder kr til testanlegget, lå masterplanen til Statoil i bunnen. Det må man ta hensyn til. Nå bruker altså statsministeren den som unnskyldning for en utsettelse. Hvor har energimi-

nisteren tatt feil når han i Stortinget både i mars 2009 og i mai 2009 sa at masterplanen viste at dette var teknisk mulig?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:10:30]: Jeg viser bare til det forslaget som Høyre og Fremskrittspartiet fremmet, om at de skulle gi konsesjon og utslippstillatelse uten å stille krav om rensing. Partiene har etter hvert snudd og endret mening. Det er en ærlig sak.

Når det så gjelder spørsmålet om masterplanen, var jo hele poenget med den masterplanen som kom i fjor, at vi skulle gå gjennom den, og at det skulle gi grunnlag for steg 2. Nå har vi gått gjennom den – først Gassnova og så departementet – og så vil vi presentere våre vurderinger og anbefalinger i revidert nasjonalbudsjett. Da gjør vi to ting. Det ene vi ber om, er tilleggsbevilgninger for å gjennomføre trinn 1. Og det andre vi vil gjøre, er å be om tilslutning til en videre framdrift av trinn 2 – som gjør at vi utsetter trinn 2 noe, men likevel gjennomfører det.

Presidenten: Siri A. Meling – til oppfølgingsspørsmål.

Siri A. Meling (H) [10:11:30]: Statsråd Kristin Halvorsen kom med en garanti om fullrensing på Mongstad. Statsråd Kristin Halvorsen, som er partileder, og som er medlem i Regjeringens underutvalg, kom med en garanti, med hånden på hjertet. Mitt spørsmål er om denne garantien er gitt på vegne av Regjeringen, eller om den er gitt på vegne av henne selv.

Så må det også være lov til å undre seg over hvordan statsministeren og Regjeringen kan være så tilsynelatende uanfektet av det faktum at en nå må gjøre full retrett i forhold til et prosjekt en har gitt garantier om, og som en også har beskrevet som et månelandingsprosjekt. Kanskje kunne det være passende med en noe mer ydmyk holdning fra Regjeringens og statsministerens side i forhold til det å villede velgerne i dette spørsmålet.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:12:24]: Vi går videre med prosjektet. Det gjør vi for det første ved at vi går videre med trinn 1, og det har hele tiden vært meningen at dette skal gjøres i to trinn. Som jeg sier: Når dette prosjektet – altså trinn 1 – ventelig står ferdig i 2012, vil det være verdensledende på sitt område. Det er et teknologiser som verden ser hen til. Shell er med i trinn 1, og nå har også Sasol – et sørafrikansk selskap – bestemt seg for å delta. Det er viktig, fordi de står for store punktutslipp i verden. Trinn 1 er i seg selv et stort og gigantisk prosjekt som bidrar til utvikling av verdifull teknologi når det gjelder karbonfangst.

Vi har ikke stanset trinn 2, men vi har sagt at vi skal bruke noe lengre tid på trinn 2, fordi både Statoil i sin vurdering, Gassnova i sin vurdering og departementet i sin vurdering har kommet til at vi da får et bedre prosjekt. Jeg mener at vi hadde gjort miljøet en bjørnetjeneste hvis vi hadde gjennomført et dårlig prosjekt på Mongstad, trinn 2. Hele poenget med det vi gjør på Mongstad, er nettopp at vi skal lage en teknologi som verden ønsker å ta i bruk.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:13:40]: Kristelig Folkeparti er bekymret for miljøet, og vi beklager at Regjeringen har utsatt Mongstad og statsministerens månelanding. Det som nå gjenstår av månelandingen, er økte klimagassutslipp – og det er jo ikke en liten økning, men det er en økning opp til 2,5 pst. av våre nasjonale utslipp. Det er ikke enkelt å lande på månen. Det vil være kostbart, og det vil også Mongstad være. Det er ingen ny informasjon.

Statsministeren sa i denne sal for noen år tilbake at vi raskere utvikler enda mer miljøvennlig gassteknologi dersom vi i dag setter i gang og bruker den beste tilgjengelige teknologien.

Mitt spørsmål til statsministeren er: Hvilken ny kunnskap har statsministeren fått de senere årene som gjør at det han sto og fortalte i Stortinget i 2000 – da som stortingsrepresentant – ikke er den politikken som statsministeren nå fører fra Regjeringens kontor?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:14:44]: Vi er altså i gang. Vi bruker mange milliarder kroner på å bygge trinn 1 på Mongstad, som i seg selv vil være et veldig verdifullt prosjekt der vi skal utvikle teknologi og gjøre noe man ikke gjør noe annet sted i verden, nemlig bruke to ulike typer teknologier og rense to ulike typer gasser, et fra et raffineri og et fra et kraftverk. Så vi er allerede i gang på Mongstad. Det er veldig bra, og det bidrar til den teknologiutviklingen verden trenger.

Så har vi ikke avlyst, men vi har utsatt noe, trinn 2. Grunnene til at vi utsetter trinn 2 er flere. Det ene er at man sier at det er mer teknisk komplisert spesielt å gjøre dette på et anlegg som allerede er i drift, og det andre er at det også har kommet fram vurderinger av helsemessige sider. Begge de delene er det viktig for oss å gå igjennom før vi går i gang med trinn 2.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:15:47]: Det bekymringsfulle med utsettelsen og forsinkelsen knyttet til både Kårstø og Mongstad-rensingen er at det går inn i et bilde slik at nesten alle viktige veivalg og vedtak vi skal gjøre for å nå målsettingene våre i klimapolitikken, skyves ut i tid.

Under denne regjeringen har man først stoppet grønne sertifikater, så satt de i gang igjen – kanskje vil det være en fem års forsinkelse. Vi vet at en tredjedel av klimautslippene i Norge kommer i transportsektoren. Det er da viktig å sørge for at vi får bedre og mer miljøvennlige biler, busser, transportmidler, men at vi også gjør noe med hvilke drivstoffer de går på. Regjeringen kuttet ut det viktigste virkemidlet knyttet til biodiesel, og har ikke laget noen ny strategi knyttet til drivstoff. Det forsinkes overgangen til en renere transportsektor i Norge.

I Stortinget stemmer de rød-grønne imot forslag om mer miljøvennlig kollektivtrafikk, de stemmer imot forslag om mer energieffektive bygg, og de stemmer imot for-

slag knyttet til å skifte ut bilparken raskt. I tillegg: Vi har hatt en god satsing på flere forbrenningsanlegg, og vi har fått utviklet mer fjernvarme i løpet av de siste ti årene, men dette torpederes for øyeblikket ved at tilgangen på brensel – eller søppel, som østlendingene kaller det – nå stoppes av en brenselavgift som bidrar til at faktisk flere forbrenningsanlegg vurderer å bruke fossile brensel i disse anleggene. Poenget er at vi to år etter klimaforliket står lenger fra å nå de målene vi satte oss i fellesskap, enn det vi gjorde da vi forhandlet om det.

Kan statsministeren nå forsikre oss om at vi får en strategi som gjør at vi når målene i klimaforliket? Kan han garantere oss – jeg ber ikke om hånden på hjertet denne gangen – at vi vil oppnå Kyoto-målsettingene våre?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:17:51]: Denne regjeringen har lagt fram en politikk, og kommer til å legge fram ytterligere forslag til en politikk som gjør at vi både når våre Kyoto-målsettinger og i tillegg når de målsettinger vi har formulert fram mot 2020, som går utover Kyoto-avtalen.

Det Regjeringen har gjort, er to ting. Det ene er å trappe opp og heve ambisjonsnivået i klimapolitikken ved at vi for det første har sagt at vi ikke bare skal nå Kyoto-målsettingen, men i motsetning til den forrige regjeringen har vi sagt at vi skal overoppfylle Kyoto-målsettingen med 10 prosentpoeng. Det er viktig, for det bidrar til større utslippsreduksjoner, og det bidrar til overføring av finansielle ressurser fra den rike til den fattige verden, noe som er avgjørende for å få den fattige verden med på en avtale, noe som er avgjørende for å få store nok kutt. Så det er punkt én: Vi overoppfyller Kyoto-avtalen. Det er i seg selv viktig, men det bygger også tillit mot u-landene.

Det andre vi har sagt, er at vi skal redusere utslippene med 30 pst. innen 2020. Det går utover Kyoto-perioden, men det har vi sagt at vi skal gjøre dels gjennom betydelige reduksjoner i vårt eget land og dels gjennom å bruke de mekanismene som er i en internasjonal avtale om klima, altså de samme mekanismene som i dag er i Kyoto-avtalen.

Det tredje vi har sagt, er at vi skal være karbonnøytrale. Det er tre store ambisjoner, tre skjerpinger av ambisjonsnivået. Vi er altså i gang med å følge opp det både nasjonalt og internasjonalt gjennom betydelig skogsatsing, betydelig samarbeid med mange land for å redusere utslippene der, men i tillegg betydelige tiltak hjemme – en dobling av jernbaneinvesteringer, mer enn en dobling av bevilningene til Enova til fornybar energi, gjennomføring av EUs kvotedirektiv, som bidrar til at det blir en pris på karbon i store deler av norsk økonomi, og dermed reduserte utslipp, mer økonomisk gevinst ved å få fram rensing og å redusere utslippene, og også nye byggeforskrifter som bidrar til at man reduserer energibruken i bygg. Så vi er i gang både med betydelige tiltak hjemme og med betydelige tiltak ute, og vi kommer til å oppfylle våre målsettinger.

Erna Solberg (H) [10:19:57]: Jeg kan ikke gjøre annet enn å konstatere at statsministeren nå sier at han garanterer at vi skal nå Kyoto-målsettingene våre. Det er ambisiøst. Det er ikke det vi kan lese av statistikken pr. dags dato

når det gjelder utslipp i Norge. Men dette er det mulig for velgerne å måle statsministeren på før neste valg. Dette dreier seg ikke bare om å kjøpe kvoter i utlandet, det dreier seg også om våre hjemlige utslipp.

Men når vi kjøper kvoter i utlandet, er det nå dokumentert at bare 27 øre av hver krone vi bruker på kvotekjøp, faktisk bidrar til klimareduksjoner. Resten går bort til administrasjon, og tiltakene fungerer ikke.

Da er mitt spørsmål: Er statsministeren like sikker på at så mye kan tas med kjøp ute, at det er like effektivt som han har trodd tidligere? Eller er det slik at vi nå trenger en mye klarere strategi og faktisk forslag til dette Stortinget som gjør at vi kan få til den teknologiutviklingen og de endringene som er nødvendige for å få gjort noe med miljøutslippene og klimautslippene i Norge?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:21:02]: Jeg mener det er nødvendig å gjøre betydelige tiltak både ute og hjemme. Det er viktig med tiltak hjemme, for det er viktig at vi får ned våre egne utslipp. Det bidrar også til å utvikle vår egen teknologi. Men det er også viktig med betydelige tiltak ute, dels fordi vi der får mye større reduksjoner i forhold til pengene vi bruker. Det ser vi f.eks. når det gjelder skog, der vi får til veldig store reduksjoner i utslippene – store og raske kutt til ganske lave kostnader.

Så tror jeg det er veldig viktig å skille mellom de kvotene som er egentlige klimakvoter, nemlig EU-kvotene – hvor det har kommet fram lite kritikk når det gjelder hvordan de fungerer, at de bidrar til reelle reduksjoner – og u-landskvotene, som egentlig ikke er klimakvoter. Der er det mer diskusjon. Fordelen med u-landskvoter er jo at de går til u-landene, og vi er nødt til å bruke penger i u-landene dersom vi skal få u-landene med på en avtale. Det er ingen tvil om at det kvotesystemet man har i EU, er bedre enn u-landskvotene. Problemet er at da bruker vi penger i Tyskland istedenfor å bruke penger i India, Brasil og Kina. Vi må bruke penger i de landene for å få dem med, og det er avgjørende for en avtale.

Presidenten: Det blir tre oppfølgingsspørsmål – først Nikolai Astrup.

Nikolai Astrup (H) [10:22:27]: Det er ingen tvil om at Regjeringen fremdeles er verdensmester i klimaretorikk, men i resultater ser vi dessverre at det rakner i alle ender samtidig – månelandingen, prestisjeprosjektet til Stoltenberg, kvotehandelen, som det dessverre vil bli svært vanskelig å komme i land med, og, ikke minst, at klimameltingen om hva vi skal gjøre hjemme, er utsatt. Det eneste Regjeringen kan trøste seg med, er regnskogsatsingen, som kom etter forslag fra Høyre.

Men jeg har lyst til å spørre statsministeren om følgende: Rensing av både Kårstø og Mongstad ligger inne i referansebanen for Klimakur 2020. Vil statsministeren kompensere for manglende rensing gjennom andre kutt innenlands? Og hvordan vil han kompensere for den rensede CO₂ fra testsenteret på Mongstad, som vil slippes rett ut igjen i atmosfæren inntil lagring er på plass?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:23:27]: For det første: Norge er verdensledende på disse områdene. Bare det at vi bygger trinn 1, og at det ventes å stå ferdig i 2012, er et gigantisk prosjekt til mange milliarder kroner som er enestående i verden i sitt slag. Så det er punkt 1. Det er ikke slik at dette er avlyst. Trinn 1 er i rute, trinn 2 er noe utsatt. Men det er uendelig mye bedre enn det den forrige regjeringen drev med, for de ga konsesjon til gasskraftverk på Melkøya med null krav til CO₂-rensing.

Vi har store ambisjoner. Vi følger opp trinn 1 og bruker noe lengre tid på trinn 2 fordi vi mener det er best for miljøet og best for prosjektet, mens Bondevik II-regjeringen ikke stilte noen krav når det gjaldt gasskraftverket man åpnet og satte i gang på Melkøya.

Når det gjelder kompensasjon, tror jeg at jeg må rydde opp i følgende: Kyoto-avtalen gjelder fram til 2012, så der ville ikke dette hatt noen betydning uansett om det starter i 2014, 2016 eller 2018 – eller når det starter. For de andre målsettingene våre har vi 2020, og da skal også fullskala rensing være på plass.

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen – til oppfølgings-spørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:24:47]: Det er liten trøst i å si at man skal stille krav når man ikke klarer å innfri kravene man stiller. Denne regjeringen har også gitt tillatelse til å bygge gasskraftverk, f.eks. på Goliat-feltet, uten noe krav om rensing. Denne regjeringen har gitt tillatelse til å bygge to mobile gasskraftverk i Midt-Norge uten krav om rensing. Så jeg synes statsministeren skal være litt forsiktig med å kjefte på andre.

Så har jeg også fått sett på det forslaget som Fremskrittspartiet og Høyre fremmet når det gjaldt Mongstad. Statsministeren bør gjerne lese det, for forslaget fra Høyre og Fremskrittspartiet var altså at Stortinget ber Regjeringen innvilge Statoils søknad om et kraftvarmeverk på oljeraffineriet på Mongstad. Det står altså ingenting negativt om CO₂-rensing, ei heller noe annet. Hvis man derimot leser innstillingen til St.prp. nr. 49 for 2006–2007, vil man se at Fremskrittspartiet og Høyre ivaretar det som statsministeren lyver om og sier at vi ikke gjør.

Så er spørsmålet: Når Regjeringen utsetter prosjektet på Mongstad, er det fordi man vil høste erfaring fra testanlegget, eller er det fordi Regjeringen ser at dette er et for kostbart prosjekt pr. tonn CO₂ i forhold til alternative nasjonale tiltak?

Presidenten: Presidenten må få bemerke at det å beskyldte motdebattanter for å lyve, er en parlamentarisk uttrykksform som vi ikke aksepterer i Stortinget. Det er mulig å ha forskjellig oppfatning uten at en blir beskyldt for den typen ting.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:26:06]: La meg først ta det: Poenget var at dette dokument 8-forslaget var et forslag om at man skulle gi konsesjon uten å stille krav om rensing. Det blir oppfattet som at Fremskrittspartiet og Høyre ikke stilte krav om rensing. At de senere har ment

at vi likevel skal ha rensing, mener jeg er bra. La oss legge det bak oss og si at alle partiene på Stortinget er for rensing på Mongstad, selv om ulike partier har litt ulike meninger i utgangspunktet.

Når det så gjelder spørsmålet om hvorvidt vi skal komme med kompenserende tiltak, så kan ikke jeg helt skjønne at det er noe som hører til i denne debatten, for vi kommer uansett til å nå våre Kyoto-mål innen 2012, og nå våre målsettinger innen 2020, uavhengig av når oppstart kommer.

Presidenten: Line Henriette Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [10:27:05]: Vi hører at statsministeren gjentar at vi er verdensledende når det gjelder Mongstad. Jeg vil også si at vi er verdensledende på klimabrudd. Kårstø skulle stått ferdig i 2009 med rensing. Vi skulle satse på biodrivstoff. Vi har heller innført en biodieslavgift som gjør at vi har kommet langt i bakleksa der. Vi skulle ha 3 TWh på vindkraft. Det målet har Regjeringen utsatt. Vi skulle satse på fornybar energi. Enova var et viktig virkemiddel, og Enova får ram kritikk av Riksrevisjonen – bare for å nevne noen av punktene som Regjeringen har brutt når det gjelder klima.

Sosialistisk Venstreparti gikk inn i regjering fordi man skulle sette mer miljø på dagsordenen. Etter snart fem år i regjering sammen med Arbeiderpartiet er SV fullstendig ribbet for den miljøtroverdigheten de hadde. Mitt spørsmål til statsministeren er: Hvordan føles det å bidra så sterkt til å undergrave en regjeringsskollegas troverdighet på deres viktigste sak?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:28:11]: Vi samarbeider godt i Regjeringen, også på miljøspørsmål, og det er ingen tvil om at det at SV sitter i Regjeringen, har bidratt til at vi blir enda sterkere pådrivere, f.eks. når det gjelder karbonfangst. Jeg understreker at når det gjelder karbonfangst, er det slik at bare det vi nå gjør, gjør at verden kommer til Norge. Verden legger merke til det som skjer i Norge, og trinn 1 kommer i seg selv til å være et fantastisk teknologiutviklingsprosjekt. Så skal vi gå videre med trinn 2, men altså bruke noe lengre tid. Enova har fått mer enn doblet sine bevilgninger. Derfor bruker vi mye penger nå på fornybar energi, og vi bruker altså mer penger enn vi noen gang har gjort før.

Så skal vi ytterligere trappe opp innsatsen på alle disse områdene, f.eks. satsing på kollektivtransport. Bildet av at SV ikke får gjennomslag, er feil. SV får masse gjennomslag på miljø, og derfor har denne regjeringen en veldig offensiv miljøpolitikk på veldig mange områder.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:29:21]: Etter å ha lyttet til statsministeren i dag skjønner jeg at han tar forholdsvis lett på det faktum at den prestisjetunge månelandingen hans er utsatt. Det er altså et lite tilbakeskritt for hr. Stoltenberg, men det er et gigantisk tilbakeskritt for mil-

jøet. Faktum er at vi dette året får et nytt, sterkt forurensende gasskraftverk som vi nå kan risikere blir stående et tiår framover uten noen form for rensing. Det slår bena under de planene som denne regjeringen så langt har hatt for hjemlige bidrag til håndtering av CO₂ – senest Klimakur-planene, som ble lagt fram for en tid tilbake, og som forutsetter rensing både på Kårstø og på Mongstad.

Arbeiderpartiet har hele tiden ønsket – helt fra tusenårsskiftet – å bygge gasskraftverk i Norge, gjerne uten rensing. I år 2000 ønsket dere det så sterkt at dere felte sentrumsregjeringen for å få det til. Kårstø-kraftverket står der i dag uten rensing som et monument over gasskraftsaken fra 2000.

SV trodde det var en stor seier for miljøet på Soria Moria i 2005. Da erklæringen var klar, sendte de ut en pressemelding, hvor det sto:

«15 års kamp om gasskraftverk er avsluttet. Miljøet vant!»

I dag vet vi at den seieren var meget kortvarig. Løftet om rensing er nå skjøvet iallfall til 2018; kanskje blir det aldri noe av. Så langt er det bare én ting som er kommet ut av Soria Moria og løftene om månelanding, og det er kraftig økning av klimagassutslippene og brudd på norske internasjonale forpliktelser.

Debatten har vist at det handler mye om penger, mindre om teknologi. Det som også er kommet fram, er jo at Statoils opprinnelige ønske om rensing i 2018 nå er blitt Regjeringens politikk.

Kan statsministeren bekrefte at det ikke bare er Statoils opprinnelige plan A som nå har vunnet fram, men at dette i realiteten også har vært statsministerens egen opprinnelige framdriftsplan, og at den endelige investeringsbeslutningen er blitt skjøvet over på den regjering som måtte ha makten etter neste valg?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:31:24]: La meg enda en gang understreke: Trinn 1, altså det store teknologiseret som skal utvikle ny og flott teknologi for verden, er i rute, og det vil i seg selv være et viktig bidrag til å utvikle teknologier som verden og Norge trenger for å redusere sine utslipp. Trinn 2 er noe utsatt, men det er et prosjekt vi skal gjennomføre.

Det er jo ikke slik at det at vi utsetter det, gjør at hele vår klimapolitikk faller sammen – tvert imot. Vi har altså i klimaforliket sagt at vi skal redusere utslippene i forhold til referansebanen i nasjonalbudsjettet i 2007 med om lag 15 millioner tonn når skog regnes med, og så er rundt 1 million tonn fra Mongstad. Men det er i 2020. Så i forhold til den klimamålsettingen er oppstarttidspunktet ikke det som avgjør. Vi ønsker å få dette på plass så raskt som mulig, men vi ønsker heller et godt prosjekt litt senere enn et dårlig prosjekt litt tidligere.

Grunnen til at vi utsetter, er jo nettopp at det vil være å gjøre miljøet en bjørnetjeneste dersom trinn 2 på Mongstad blir et dårlig prosjekt. Hensikten er at det skal være et prosjekt som verden ønsker å kopiere. Hvis det står der som et monument over feilinvesteringer, blir det ikke noe som andre land ønsker å kopiere – da blir det et dårlig prosjekt for miljøet. Vi ønsker et godt prosjekt, og da

sier våre fremste rådgivere i Gassnova, i Statoil, at bruker vi noe lengre tid, får vi bedre kvalitet, bedre gjennomføring og også mer kontroll på kostnadene. Det handler om at vi skal gjøre noe som ikke har vært gjort før. Vi skal anvende denne teknologien på et anlegg som er i drift, og det å installere en svær fabrikk, et karbonfangstanlegg, på et raffineri som er i drift, er teknologisk veldig krevende, og det gjør at Statoil, Gassnova, mener at vi får et bedre prosjekt hvis vi bruker noe lengre tid. Disse argumentene har vi lyttet til, og jeg mener det er ansvarlig at vi så sier: ja, la oss heller få et godt prosjekt noe senere, men altså i tide i forhold til 2020, istedenfor å få et dårlig prosjekt noe tidligere.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:33:29]: Jeg vil gjerne ha svar på spørsmålet mitt: Er det slik at det som nå blir resultatet, er Statoils plan A og statsministerens plan A? Jeg vil også gjerne vite hva statsministeren har å si til de mange ungdommene som så nyttårstalen hans i 2007, som hørte den fantastiske miljøtalen han holdt til Arbeiderpartiets landsmøte samme året, og som så en visjonær politiker som ikke var den gamle gasskraft-Jens som tok makten på forurensende gasskraftverk, men som nå hadde en visjon for Norge. Nå er visjonen utsatt, og resultatet er ikke et miljømonument, men det er jo et monument som spyr ut 1,2 millioner tonn CO₂ pr. år – i hvor mange år vet vi ikke ennå. Hva har statsministeren å si til dem?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:34:23]: Jeg tror det alltid er lurt bare å ha én plan, plan A. Jeg har ingen plan B, verken nå eller tidligere, og den planen vi la fram, var jo den planen vi i fellesskap kom fram til at var den beste. Så er det kommet ny informasjon som gjør at vi står ved trinn 1 – det gjennomfører vi – og utsetter trinn 2 noe, men det ødelegger ikke prosjektet. Derfor står jeg også ved det som var visjonen i min landsmøtetale til Arbeiderpartiet og i nyttårstalen, nemlig at vi skal være ledende på å utvikle denne teknologien. Det vil vi bli allerede med testanlegget, og så skal vi gå videre med trinn 2.

Så er det litt underlig å høre at når vi har gitt konsesjon til et anlegg på Mongstad med krav om rensing og lager et fantastisk teknologiserer, har man – hva skal jeg si – en så morsk tone som representanten Høybråten har, mens han selv satt i en regjering som ga konsesjon og satte i gang drift av et like stort gasskraftverk på Melkøya, med null, absolutt null og niks krav til CO₂-rensing. Har man null ambisjoner, skuffer man aldri. Har man ambisjoner, er det noen ganger krevende å nå dem fullt ut, men vi er mye bedre i gang enn det dere var.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Knut Arild Hareide.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:35:41]: Eg må få lov til å informere statsministeren om at den dagen me har teknologien klar til å reinse på Melkøya, skal det rensast på Melkøya. Det var føringa frå Bondevik II-regjeringa, og det læt unekteleg veldig likt det som statsministeren seier i dag. Eg synest det er rart å oppleve at me har ein statsmi-

nister som skryter av løftebrot. Det er rart i forhold til Stortinget, i forhold til SV, som ønskjer å vere eit miljøparti.

Mine spørsmål til statsministeren er: Når me no veit at me vil få store utslepp i 2014, i 2015, i 2016, i 2017, i 2018, som ikkje er tekne med i Klimakur, er det da berre målet for 2020 som gjeld? Vil ein ikkje da måtte kome med nye tiltak i denne perioden?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:36:47]: Det er riktig at Bondevik-regjeringen sa at den dagen teknologien er klar, skal vi ha CO₂-fangst også på Melkøya, altså på det gasskraftverket som dere ga tillatelse til, fikk bygd og satte i gang. Det var jeg enig i. Men dere sa at når bare teknologien er klar, skal dere installere teknologien. Den store forskjellen er at på Mongstad sa vi ikke bare det, men vi satte i gang et svært prosjekt for å få fram teknologien, og vi er altså i gang med å bruke mange milliarder kroner – 5–6 milliarder kr – for å lage verdens største teknologiserer i sitt slag for å teste to teknologier og to ulike typer gasser. Dere var ikke i nærheten av å gjøre noe i nærheten av vårt trinn 1, som vi gjennomfører på Mongstad. Dere var ikke i nærheten av å tenke på dette når det gjaldt gasskraftverket på Snøhvit. Så går vi videre med trinn 2, men utsetter det noe. Da er det underlig å høre noen som ikke tenkte på verken trinn 1 eller trinn 2, kritiserer oss for at vi når trinn 1 og bruker litt lengre tid på trinn 2. Begge deler er fantastiske prosjekter som bidrar til teknologitviking.

Når vi har sørget for den teknologien som trengs, kommer kanskje installeringen på ditt gasskraftverk.

Presidenten: Det er i hvert fall én framdriftsplan som skal holdes, og det er taletiden. I dette møtet er det bare en plan A. Jeg ber om at alle respekterer taletiden.

Nikolai Astrup – til oppfølgings-spørsmål.

Nikolai Astrup (H) [10:38:20]: Det er interessant å høre statsministeren gjenta og gjenta og gjenta at vi er verdensledende, og at fase 1, som er teknologiseret, er i rute, all den tid teknologiseret er utsatt. Men det blir fullført. Det er vi alle glad for. Realiteten er at det blir riktig så folksomt på månen innen vi lander der.

Jeg har lyst til å stille statsministeren et spørsmål. Det er slik at Gassnova har anslått at det koster mellom 10 milliarder kr og 27 milliarder kr å rense Kårstø. Statoil har anslått at det vil koste 25 milliarder kr å rense Mongstad. Samtidig har f.eks. Sargas sagt at de kan rense Kårstø for 5 milliarder kr, og Aker Clean Carbon har selv sagt at det å rense Mongstad fullskala blir langt billigere enn Statoils anslag. Hva tror statsministeren det skyldes at Gassnova og Statoil mener at det er vesentlig dyrere å rense Mongstad og Kårstø enn det teknologileverandørene som skal gjøre jobben, selv gjør?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:39:22]: Det er nettopp for å sikre kostnadsanslagene at vi ønsker å bruke noe mer tid på trinn 2. En grunn til at det blir dyrere på Mongstad enn man ser på en del prosjekter som vurderes andre steder i verden, er at på Mongstad skal vi gjøre noe man ikke har gjort andre steder i verden, i hvert fall i

liten grad. Det er å installere denne teknologien fullskala på et anlegg som er i drift. Det er mer krevende å bygge en svær fabrikk inne på et raffineri som er i drift, enn å bygge det på et helt nytt anlegg som ikke er i drift. Det er i hvert fall noe av forklaringen på hvorfor det blir dyrt på Mongstad.

Så er det slik at det er helt riktig at det er mange som jobber med denne teknologien. Det er samtidig slik at vårt trinn 1, altså når vi har teknologisenteret og 100 000 tonn som håndteres, vil være verdensledende og det fremste og det største i sitt slag i verden når det står ferdig i 2012. Så er det mange i debatten som blander det sammen med noe helt annet, nemlig at det selvfølgelig finnes karbonfangst i dag. Norge var også først ute med det, nemlig på Sleipner. Men det er å få CO₂ ut av metangassen, ikke av avgassen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:40:46]: Forklaringene til statsministeren henger ikke sammen – er det et parlamentarisk uttrykk som en kan leve med?

Mongstad testsenter skulle altså koste 5,3 milliarder kr da det ble vedtatt i Stortinget i mai i fjor. Nå snakker statsministeren om 10 milliarder kr for testanlegg og prosjektering av fullskalaanlegg, ikke vedtak og bygging av fullskalaanlegg, men prosjektering. Betyr det at statsråden har et konsultentselskap som tjener 4,7 milliarder kr på å prosjektere et fullskala anlegg? Det er det ene spørsmålet.

Mongstad blir nå utsatt på grunn av teknologiutfordringer. Alle teknologiutfordringene som så langt har vært dratt fram, var kjent lenge før Stortinget gjorde vedtak i mai 2009. At månelandingen kunne bli utsatt, sto det om allerede i desember 2008. Bergens Tidende hadde utsettelse til 2018 på framsiden uken før Stortinget behandlet dette – ergo, dette var godt kjent. Som en konsekvens av de oppslagene sa likevel de rød-grønne partiene i stortingsalen at det ikke var aktuelt å utsette fullskala rensing for å vente på erfaringer fra pilotanlegget. 2014 var et hellig mål. Når konfererte statsministeren med Stortinget for å omgå det som stortingsflertallet da sa?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:41:56]: Først til tallene: Vi vil altså legge fram en gjennomgang og vurdering av de ulike tallene i revidert budsjett. Da får Stortinget god anledning til å gå inn i tallene, stille tillegsspørsmål og belyse alle sider ved anslag og tall. Men grovt sett kan vi altså si at testanlegget, eller teknologisenteret, var anslått til i overkant av 5 milliarder kr. Det vil bli noe oppjustert nå, rundt 6 milliarder kr. Tallene kommer i revidert.

Så er anslagene for prosjektering av fangstanlegget rundt 2 milliarder kr og av transport og lagring rundt 1,5 milliarder kr. Men også disse tallene skal kvalitetssikres og legges fram for Stortinget. Så får Stortinget anledning til å gå gjennom alle disse tallene i revidert budsjett. I hvert fall er de siste tallene fortsatt anslag. Det er alt dette vi nå skal gå gjennom, og få en bedre kvalitets-sikring av tallene. De tallene som er lagt fram for Stortinget, gjelder. Vi vil komme fram med nye tall når vi har bedre grunnlag for det, og første runde blir i revidert.

Det er riktig at det har kommet fram opplysninger om

at dette er et ambisiøst prosjekt. Det har vi gått gjennom, og derfor utsetter vi trinn 2 med noen år.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Trine Skei Grande (V) [10:43:24]: Det går en klar grønn tråd gjennom Venstres miljøpolitikk, og det har det gjort i mange tiår. På samme måte går det en klar rød tråd gjennom Arbeiderpartiets. For Arbeiderpartiet har det alltid vært viktigere med olje og gass enn miljøet. Det har vært veldig viktig faktisk å bygge gammeldags, foruren-sende gasskraftverk. Det var så viktig at man kastet Venstre ut av Bondevik I-regjeringa for å få det til, for å svekke forurensingsloven og for å bygge de to gasskraftverkene på Mongstad og Kårstø med CO₂-utslipp. Hadde statsministeren hatt et like stort engasjement her som å bygge, hadde vi nok hatt rensing allerede i dag.

Men jeg har lyst til å sitere hva Stoltenberg sa i Stortinget på kvelden den 9. mars 2000. Det er sikkert en kveld statsministeren husker:

«Såkalt CO₂-fri gasskraftteknologi har vært rett rundt hjørnet i ti år. Da jeg var statssekretær i Miljø-verndepartementet, møtte Thorbjørn Berntsen og jeg selskaper og teknologimiljøer som sa at det var rett rundt hjørnet. De fikk noen millioner – vi trodde på det. Nå er det gått ti år, og å være rett rundt hjørnet i ti år er et langt hjørne.»

Ifølge referatet skapte det munterhet i salen.

Det er klart at man bryr seg mye mer om olje og gass enn man bryr seg om klima, siden man var villig til å kaste regjeringa for å få til foruren-sende gasskraftverk, mens klimaet ble latterliggjort. Nå har dette hjørnet til statsministeren vart i 20 år. Det er ti år siden han sto her og latterliggjorde det. Så spørsmålet mitt er egentlig: Vil man fortsatt holde seg til den røde tråd og latterliggjøre miljøløsningene, eller vil man kanskje snu seg og gripe den grønne og heller satse på det som er framtida, det som faktisk er de klimanøytrale løsningene, det som faktisk ikke er gass og olje, men som er fornybar energi, som er det som vi kan leve med i framtida?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:45:26]: Først litt om historieskrivningen. Arbeiderpartiet har alltid vært opptatt av å forene hensynet til økonomisk vekst med hensynet til bærekraftig utvikling. Det ligger i det gamle slag-ordet om vekst og vern, og en av nøklene til det er teknologiutvikling. En grunn til at vi er veldig opptatt av å utvikle teknologi for karbonfangst, er at det nettopp for-ener verdens behov for energi med verdens behov for la-vere karbonutslipp. Derfor er det så viktig for å få både vekst og vern, og vi trenger begge deler.

En annen kort merknad til historieskrivningen er at det er litt underlig å høre at det skal være nærmest umoralsk å sette i gang et gasskraftverk på Mongstad, der vi bruker milliarder av kroner for å utvikle den teknologien, mens det var helt i orden å sette i gang et omtrent like stort gasskraftverk på Melkøya under Bondevik II-regjeringen uten noen bevilgninger til å utvikle denne teknologien. Så jeg kan ikke helt skjønne forskjellen på den karbonen som

kommer fra Melkøya, og den karbonen som kommer fra Mongstad. Forskjellen er at på Mongstad bruker vi milliarder av kroner på å løse det miljøproblemet. Det gjorde dere ikke på Melkøya.

Så til dette «hjørnet». Jeg synes det var ganske godt sagt det jeg sa i 2000. Problemet er at man har sagt at denne teknologien er rett rundt hjørnet veldig lenge, uten at man har greid å gjøre denne teknologien tilgjengelig. Den finnes jo, men den er i altfor liten grad anvendbar på de prosjektene vi ønsker å anvende den på i Norge og utlandet. Det er jo derfor vi lager teknologisentre, og det er derfor Shell, som er et av verdens ledende selskaper, sier at her vil vi også bruke våre forskere, og det er derfor Sasol, som har et anlegg som slipper ut 60 millioner tonn, det ene anlegget – det er mer enn Norges totale utslipp og står for store punktutslipp – nå har bestemt seg for å være med på teknologisenteret, fordi de ser at her er det muligheter til å gjøre det hjørnet kortere, runde hjørnet og få til den teknologien vi alle sammen er veldig for at vi får til. Så jeg er stolt av at vi har greid å lage et prosjekt, et teknologisenter til flere milliarder kroner på Mongstad, at det er i rute, og at verden ønsker å ta i bruk det for å utvikle den teknologien verden trenger.

Trine Skei Grande (V) [10:47:38]: Som historiker syns jeg det er viktig å bidra til at historien blir riktig, så det kan vi gjerne bidra til. Melkøya var så godt som vedtatt da vi gikk i regjering. Melkøya har faktisk CO₂-fangst på en del av produksjonen, og jeg er nå spent på om statsministeren kommer til å si at også Melkøya skal renses med prosjektet hans, for det høres ut som om det skal det. Men for å sitere en alliert av statsministeren, nemlig Kristin Halvorsen, hva hun sa i den samme debatten:

«Nå tror jeg Arbeiderpartiets parlamentariske leder» – som på dette tidspunkt var nåværende statsminister – «snart er i ferd med å lette av begeistring over gasskraftverk.»

Hun sier videre:

«Det som forundrer oss i dag, og som forundret oss i går og tidligere, er hvilket råkjør Arbeiderpartiet legger opp til i gasskraftsaken.»

Og:

«Nøkkelpunktet for å forhindre et fornuftig politisk samarbeid mellom sentrumspartiene, SV og Arbeiderpartiet er miljøpolitikken.»

Jeg er helt enig med Kristin Halvorsen. Dette er også proppen som gjør at man ikke får til et fornuftig politisk samarbeid mellom Arbeiderpartiet og Venstre.

Hvorfor klarer man ikke å ha fokus på de viktige tingene som handler om framtida?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:48:45]: Vi har fokus på de viktige tingene, fordi vi er opptatt av å utvikle den teknologien verden trenger. Men igjen, kort om historieskrivningen: Det er ikke CO₂-fangst fra gasskraftverket på Melkøya. Det som er på Melkøya, er noe vi allerede driver med f.eks. på Sleipner, og som vi har drevet med i 11–12 år i Norge. Det er å ta karbon, eller CO₂, ut av metangassen, naturgassen. Det skjer i Sahara, det skjer

i Norge, og det skjer et par andre steder. Det har vi allerede teknologi for. Det gjør vi i stor skala, det er ikke noe problem – det skjer på Melkøya. Men det som ikke skjer på Melkøya, er det som er den store, vanskelige oppgaven, nemlig å få til teknologi, anvende eksisterende teknologi, på avgasser, og det setter vi i gang med på Mongstad. Det er to gasser, to teknologier. Derfor er Mongstad så viktig, og det gjør vi på Mongstad, ikke på Melkøya.

At det sto ferdig – vel, konsesjon til gasskraftverket på Melkøya ble gitt i 2003. Det er klart man kunne stilt krav om karbonrensing. Det gjorde man ikke. Mitt poeng er ikke nødvendigvis at det var galt. Mitt poeng er at det bare er litt rart å høre den veldige moraliseringen over oss som står på på Mongstad, når man ikke gjorde noen ting på Melkøya.

Presidenten: Det blir fire oppfølgingsspørsmål – først Borghild Tenden.

Borghild Tenden (V) [10:49:59]: Statsministeren var veldig opptatt av forurenser skal betale-prinsippet i forbindelse med innføring av økt avgift på biodiesel, altså avgift på et miljøvennlig alternativ. Hovedbegrunnelsen var av prinsipiell karakter. 24. november i fjor holdt statsministeren en tale til Fagforbundet, og da sa han følgende:

«Det har heller aldri vært slik at vi fritar alt vi liker for avgift. Jeg er for arbeide, men jeg er for arbeidsgiveravgift. Jeg liker melk, men jeg er for avgift på melk. Jeg liker epler, men det er også avgift på epler.»

Godt sagt! Dette er en prisverdig tilnærming til avgiftsområdet. Men så kommer vi til gasskraftverk, og da er jeg litt usikker på om det er like prisverdig, for man er ikke så nøye med avgift på gasskraft, som i motsetning til biodiesel fører til utslipp av en stor mengde CO₂. Hva er årsaken til det?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:51:04]: Jeg mener at gasskraftverkene også skal gjøres til gjenstand for karbonprising, ikke i form av avgifter, men i form av karbonkvoter eller klimakvoter. Det betyr at gasskraftverkene får akkurat samme økonomiske motiv til å redusere sine utslipp. Det kommer til å koste å øke utslippene, og det kommer til å være lønnsomt å redusere utslippene. Så det er den prisen de skal betale. Det mener jeg er et godt system, som EU har innført, og som Norge nå er en del av for en stadig økende del av sin økonomi, også vår kraftproduksjon.

Presidenten: Ketil Solvik-Olsen – til oppfølgingsspørsmål.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:51:52]: Først: Når statsministeren harselerer med Bondevik-regjeringen, eller partiene i Bondevik-regjeringen, minner jeg om at Arbeiderpartiet fremmet heller ikke forslag om å kreve CO₂-rensing, verken på Kårstø eller på Snøhvit. Denne regjeringen har heller ikke krevd CO₂-rensing på de mobile gasskraftverkene i Midt-Norge eller på Goliat. Så der bør han ta av seg sin kjepphøye hatt.

Så merker jeg meg at alle argumentene statsministeren

bruker som unnskyldning for dagens utsettelse, var kjent da Stortinget gjorde vedtak om testsenteret. Det framstår da som åpenbart at Regjeringen ikke har gjort grundig forarbeid, eller så har de feilinformert Stortinget. Jeg vil jo tro det første. Men vi merker oss at til tross for advarene, som var godt kjent i media, sier beslutningstakerne på Stortinget, som altså gir premissene for dette prosjektet – og da siterer jeg Erling Sande fra Senterpartiet, som i dag er komitéleder:

«Det er viktig å understreke at testsenteret ikkje er knytt til fullskalaanlegget på ein sånn måte at det må vere ferdig bygt, testane gjennomførde eller evalueringa avslutta før ein går vidare i arbeidet (...).»

En skal ikke utsette fullskalaanlegget i 2014. Da spør jeg igjen: Når har statsråden konferert med flertallet i Stortinget om å endre på forutsetningene som Stortinget ga for testanlegg og fullskalaanlegg?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:53:03]: For det første: Da vi gjorde vedtak om trinn 1, altså teknologiseret, gjorde vi det basert på den kunnskapen vi da hadde. Den kunnskapen er omtrent akkurat den samme i dag. Så det anlegget er i rute og vil stå ferdig – ventelig, får vi vel si for sikkerhets skyld – i 2012. Byggeplanene går som de skal, anleggsmaskinene er i gang.

Så var det hele tiden klart at vi skulle komme tilbake med en vurdering av hvordan vi skulle gjennomføre trinn 2, eller steg 2, og det er det Regjeringen nå kommer til Stortinget med. Da kan selvfølgelig Stortinget ha andre meninger, men Regjeringen har altså sin vurdering, sine forslag til Stortinget, og vår anbefaling vil være at man bruker noe lengre tid på trinn 2 for å gjøre det som er best for miljøet, nemlig at Mongstad-anlegget skal bli et bra prosjekt – ikke bare trinn 1, men også trinn 2.

Presidenten: Erna Solberg – til oppfølgingsspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:54:10]: Dette har vært en interessant historierunde, men det har også vært interessant å se hva statsministeren ikke vil svare på i denne sal. Derfor vil jeg gjenta det spørsmålet som Siri Meling stilte tidligere, for det er veldig viktig for Stortinget å vite om de statsråder som stiller her, og sier noe i salen, stiller på vegne av seg selv, eller om de stiller på vegne av Regjeringen. Spørsmålet som statsministeren ikke ville svare på, var: Da Kristin Halvorsen i denne salen sto og garanterte – ikke bare garanterte, men garanterte med hånden på hjertet – at fullskalarensingen skulle være på plass i 2014, gjorde hun det på vegne av seg selv, eller gjorde hun det på vegne av Regjeringen?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:55:04]: Hele Regjeringens mål og hele Stortingets mål har jo vært at vi har ønsket å få på plass ikke bare trinn 1 i rute, i tide, men også trinn 2. Så har det altså kommet fram informasjon, bl.a. bygd på den masterplanen som Statoil la fram for over et år siden, den gjennomgangen som Gassnova har hatt av det, som gjør at vi mener – og det kommer

Regjeringen til Stortinget med om få dager – at det beste for miljøet, det beste for prosjektet, er å bruke noe lengre tid, for det er bedre med et godt prosjekt litt senere enn et dårlig prosjekt litt tidligere. Det er grunnen til at vi endrer framdriftsplanen. Trinn 1 gjennomføres som planlagt, trinn 2 bruker vi noe lengre tid på.

Presidenten: Knut Arild Hareide – til oppfølgings-spørsmål.

Knut Arild Hareide (KrF) [10:55:55]: Det blir mi glede å få lov til å oppsummere denne debatten, ein debatt som har vore prega av eit stort engasjement. Det er mange i salen, fullt i presselosjen og fullt på galleriet, men det er berre ein einsleg SV-ar som har følgd dei siste hovudspørsmåla og svara frå statsministeren.

Eg må òg seie at det skin meir av Kennedy for meg enn av statsminister Stoltenberg når det gjeld månelandingsprosjekta.

Det som står som eit uavklart spørsmål etter denne spørjetimen, er: Vi har ein avtale som Regjeringa og Statoil har inngått i 2006, som slår tydeleg fast at me skulle hatt reinsing på plass i 2014. Er det no inngått ein ny avtale mellom Regjeringa og Statoil? Det er eit uavklart spørsmål for Stortinget. Og vil den avtalen bli lagd fram for Stortinget?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:56:57]: Vi vil gå gjennom avtalene og revidere, om nødvendig, de avtalene vi har med Statoil, fordi vi altså endrer framdriftsplanen for trinn 2. Så vil Stortinget få grundig og utførlig redegjørelse om saken, om prosessen, i revidert nasjonalbudsjett og få full anledning til å stille alle de spørsmål Stortinget ønsker å stille om saken i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett, også hvordan de ulike avtalene vil bli håndtert.

Jeg understreker på nytt at vi nå lager et fantastisk anlegg på Mongstad, anleggsmaskinene er i gang. Så skal vi også gjennomføre trinn 2, men vi mener at av hensyn til miljøet er det bedre å ha et godt anlegg. Da lytter vi til de råd som sier at vi får et bedre anlegg for miljøet hvis vi bruker noe lengre tid, heller enn prestisjemessig å stå på datoer og få et dårligere anlegg.

Presidenten: Det gjenstår fremdeles to hovedspørsmål. Det første er fra representanten Per Arne Olsen.

Per Arne Olsen (FrP) [10:58:05]: Jeg kan vel begynne med å si at man kanskje ikke har oppnådd å få fjernet CO₂, men de fleste SV-erne har man i hvert fall klart å fjerne fra denne salen!

Jeg vet ikke om statsministeren vil være fornøyd når jeg nå bytter tema, for etter 20 spørsmål om Mongstad er det vel på tide å snakke om noe annet. Det som kanskje ikke er fullt så hyggelig, er at jeg har tenkt å snakke om et annet mageplask, nemlig eldreomsorgen.

Hvis man googler statsministeren sammen med ordet «eldreomsorg» og tilfeldigvis velger august i valgkampen, får man 150 treff på én måned. Det viser litt hvor opp-

tatt statsministeren var av eldreomsorg i valgkampen. Så har jeg også googlet statsministeren med samme kombinasjon i januar, februar, mars og april i år, og da får man fire–fem treff i måneden. Av de tallene kan man vel trekke den konklusjonen at man er mer opptatt av eldreomsorg i valgkamp. Samtidig, hvis man går inn og ser på tall fra SSB, en institusjon statsministeren vel er godt kjent med, og går god for tallene, må man helt tilbake til 1954 før man finner så få institusjonsplasser innen eldreomsorgen i Norge som man har i dag.

Mitt spørsmål til statsministeren blir da som følger: Når utviklingen i antall plasser for eldre pleietrengende fortsatt er på nivå med det året da statsministerens kjente far og min litt mindre kjente far fylte 23 år, samtidig som Arbeiderpartiet har sittet med makten i 36 år, vil han fortsatt at velgerne skal tro på hans løfter om en skinnende eldreomsorg, eller må man beregne en sykehjemsdekning som fortsatt er på 1954-nivå?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:00:00]: Jeg er veldig opptatt av at tilstanden i eldreomsorgen i Norge ikke er god nok. Det er grunnen til at vi ønsker å bevilge mer penger til eldreomsorg, og vi ønsker at det skal jobbe flere mennesker i pleie og omsorg i landet vårt. Hadde vi vært fornøyd med tilstanden, hadde det ikke vært nødvendig å legge fram ambisiøse planer, øke bevilgningene og ansette flere. Så vi er i hvert fall enige om at det må gjøres mer i norsk eldreomsorg.

Punkt 2 er at vi har startet en opptrapping. Vi fryktet en ganske betydelig økning i antall ansatte i pleie og omsorg i løpet av forrige stortingsperiode, og vi har satt oss som mål å øke med 12 000 fram til 2015 – altså fortsette en opptrapping.

Så er det også slik at vi nå har laget et forslag til både endret lovtekst og endret forskrift, som skal sikre de eldre noen minimumsstandarder i det tilbudet de skal ha. Vi lager en ny lov og en ny forskrift som skal spesifisere noen krav som skal være nedfelt i lov og forskrift når det gjelder hva eldre kan forvente av omsorg.

Det ligner jo på litt av det vi har gjort når det gjelder barnehager, selv om tilbudene og lovverket er annerledes, nemlig at vi satte oss et ambisiøst mål: full barnehagedekning. Det målet nådde vi. Nå setter vi oss et nytt mål, nemlig full sykehjemsdekning. Men da har vi presisert at det betyr enten sykehjemsplass eller omsorgsbolig til dem som trenger det. Så det er jo ikke samme type full dekning som f.eks. for barnehage.

Det er en fordel om mange kan være hjemme med pleie og omsorg, altså hjemmetjenester, i stedet for nødvendigvis å være på institusjon. Det er også poenget i forhold til institusjon: Det er jo ikke slik at antallet sykehjemsplasser nødvendigvis er målet. Det er viktig at de eldre får den omsorgen de trenger. Noen trenger kanskje noen få timer med hjemmehjelp, andre trenger kanskje mye hjemmehjelp og mye hjemmesykepleie, atter andre kommer veldig godt ut hvis de har en omsorgsbolig, og noen trenger en sykehjemsplass.

Så det er et mangfoldig tilbud vi er opptatt av, og som vi følger opp.

Per Arne Olsen (FrP) [11:02:04]: Jeg takker for svaret.

Man kan jo si at noe annet som kjennetegnet 1950-årene, var vinylplatene. De var også kjent for «hakk i plata» etter hvert. Sånn hørtes dette svaret ut også. Det er mye planer, det er mye man har tenkt å gjøre, og det er mye man har sagt man skal gjøre. Men når faktum er at vi er tilbake på 1950-tallet når det gjelder antall institusjonsplasser, hjelper det dårlig å si at vi har omsorgsboliger i tillegg. Omsorgsboliger er et veldig bra tilbud, men det er som kjent mennesker som bor i en bolig som de eier selv, og de betaler alt selv, inkludert medisiner osv.

Så jeg ønsker fortsatt å forfølge: Ønsker statsministeren en eldreomsorg i fremtiden som er basert på platespillerens tid, eller en fremtid der de eldre får en rettighetsbasert eldreomsorg, verdighet i eldreomsorgen og valgfrihet, slik Fremskrittspartiet ønsker?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:02:59]: Jeg ønsker en eldreomsorg som er tilpasset den enkelte eldre, og det betyr at det skal være veldig ulikt, for ulike eldre har ulike behov, og det kan også variere for den enkelte eldre. Det er grunnen til at vi har vært veldig opptatt av å sørge for flere ansatte i pleie- og omsorgssektoren, for da kan vi både gi mer hjemmehjelp og mer hjemmesykepleie, som for mange eldre er den aller beste løsningen. Vi har vært opptatt av å bygge ut omsorgsboliger, fordi det for mange er den beste løsningen. Men samtidig har vi sørget for utbygging av sykehjemsplasser. Jeg kjenner dessverre ikke antallet sykehjemsplasser på 1950-tallet i Norge, men det jeg vet, er at vi har bygget ut tilbudet til eldre i Norge, og vi skal fortsette å gjøre det, dels gjennom tilskudd til utbygging av omsorgsboliger og sykehjem, og dels gjennom betydelige midler til kommunene, sånn at de kan ansette flere i pleie og omsorg.

Presidenten: Det blir gitt anledning til tre oppfølgings-spørsmål – først Jon Jæger Gåsvatn.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [11:04:07]: I Brennpunkt i går ble vi presentert historien til fire demente pasienter.

Både statsministeren og jeg er friske og oppegående i dag, men hvis vi hadde blitt rammet av denne sykdommen, kunne vi innen året var omme, være i en såkalt vegetativ tilstand og være totalt uten viljestyrke. Noen hadde kanskje sagt at det ikke var den store forskjellen! Men det forteller meg om et alvorlig sykdomsforløp.

Da vi var guttunger, kom pasientene syklende til syke- og aldershjemmet. I dag kommer de i ambulanse. 80 pst. av sykehjemspasientene våre er demente og har også en rekke andre tilleggsdiagnoser. Vi har 60 000 demente i dag, og det vil stige til 160 000 om noen år.

Vi trenger tidlig innsats fra kompetent personale som ser hele pasienten. Vi ligger etter skjemaet. De 12 000 plassene statsministeren viser til, er på langt nær nok. Vi trenger et taktskifte.

Kan vi forvente at Regjeringen nå viser handlingsvilje og handlingsevne, slik at vi kan møte utfordringen med

et økende antall demente med et faglig godt tilbud? Eller må det et regjeringsskifte til?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:05:10]: Det viktige er at de eldre får det tilbudet de trenger, og det kan altså variere en god del. Det er derfor vi styrker og bygger ut eldreomsorgen på mange områder.

Det er nettopp fordi det er mangler, det er nettopp fordi mange demente ikke får det tilbudet de bør ha, at vi er opptatt av å styrke eldreomsorgen både gjennom å ansette flere i pleie og omsorg og å bygge ut tilbudet med sykehjemsplass eller heldøgns omsorg i omsorgsboliger. Men det er også demente som kan greie seg hjemme hvis vi f.eks. har et dagtilbud. Og vi jobber også med å styrke dagtilbudet til demente.

Så jeg opplever på dette området, som på en del andre områder, at det er gjort veldig mye, men det gjenstår også veldig mye. Tilstanden er ikke god nok, og derfor ønsker vi å fortsette utbyggingen av eldreomsorgen i Norge.

Presidenten: Bent Høie – til oppfølgingsspørsmål.

Bent Høie (H) [11:06:08]: Gårsdagens Brennpunkt viser at en verdig eldreomsorg ikke bare handler om antall plasser, men også om kvalitet og kompetanse.

Vi vet at god legedekning i eldreomsorgen på sykehjem er avgjørende for at eldre får en god behandling. Ifølge Riksrevisjonen har de eldre i Norge fra 2004 til 2007 fått fem minutter ekstra med legen når de er på institusjon.

Det store spørsmålet er hvordan en skal få flinke leger til å ønske å jobbe i eldreomsorgen. Høyres svar er en kombinasjon av lønn på nivå med sykehusene, faglige utviklingsmuligheter og en statlig norm for legedekning, sånn at stillingene faktisk blir opprettet. Arbeiderpartiets svar er å tvinge fastlegen til å jobbe to dager i uken i kommunehelsetjenesten og la turnuskandidatene jobbe med de sykeste eldre. Mener virkelig statsministeren at svaret for en verdig eldreomsorg er en kombinasjon av tvangsarbeid og å gi jobben til turnusleger uten autorisasjon?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:07:08]: Jeg er enig i at det er viktig å styrke legedekningen i eldreomsorgen på sykehjem, og heldigvis har jeg også sett en økning i legedekningen på denne type eldreinstitusjoner. Så der har vi fått en bedring, men det betyr ikke at det er bra nok.

Jeg vil gjerne ha en dialog om hvordan vi fortsetter den opptrappingen. Men det avgjørende er at vi også her trenger en kombinasjon av mer penger og mer folk. Og vi har lyktes med å øke antallet leger som jobber i eldreomsorgen.

Presidenten: Laila Dævøy – til oppfølgingsspørsmål.

Laila Dævøy (KrF) [11:07:46]: Jeg har et spørsmål til statsministeren som også dreier seg om gjentatte utsettelse – i et år, i to år, og nå snart i tre år. For det er snart tre år siden Regjeringen inngikk en avtale med Kristelig Folkeparti og Venstre om å innføre en verdighetsgaranti

i eldreomsorgen for å sikre eldre sterkere rettigheter og bedre behandling og omsorg. Mitt spørsmål er: Hvor blir verdighetsgarantien av? Og vil det komme penger i kommuneproposisjonen som vil sikre gjennomføringen av garantien? Jeg spør ikke om hva Regjeringen har gjort, eller hva Regjeringen vil gjøre – det vet vi. Men når kommer verdighetsgarantien? Og kan vi nå se resultater av arbeidet – av høringen og alt? Jeg vil ha en dato. Når kommer den? Tre år er gått.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:08:41]: Vi hadde jo en felles pressekonferanse for ikke så lenge siden sammen med opposisjonspartiene, der vi lanserte den forskriften som nettopp skal sikre en verdig eldreomsorg. Noen tilbud blir nedfelt i forskrift, og vi snakker også om å endre loven. Den har vært på høring – det er slik man behandler lover og forskrifter i vårt land. Nå skal høringen gjennomgå av departementet, og så vil vi legge fram forslag til forskriftsendring. Akkurat når det vil skje, tør jeg ikke å si her nå, men vi mener alvor og kommer til å komme med forslaget.

Presidenten: Vi går videre til neste, og siste, hovedspørsmål.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [11:09:24]: Sammen med utenriks- og forsvarskomiteen besøkte jeg Afghanistan for to uker siden. I en uke var komiteen sammen med norske soldater i Mazar-e Sharif og Meymaneh, og vi hadde politiske samtaler i Kabul. Det var et besøk som gjorde dypt inntrykk. Norske soldater gjør en utrolig solid jobb. Det er viktig for oss å vise soldatene at vi støtter dem – det er vi som har sendt dem ut – og det er viktig for oss at vi får førstehåndsinformasjon om hva som skjer i Afghanistan.

Norge er nå i ferd med å endre innretningen på vårt militære bidrag. Norske soldater skal trene, lære opp, være partnere, mentorer, og ansvar og oppgaver skal overføres til afghanerne. Blant annet har forsvarsministeren uttalt at Norge kan komme til å være blant de første land som overfører hovedansvaret for sikkerheten til afghanerne selv. En slik overføring og hele innretningen av det norske bidraget bygger på en forutsetning om at sikkerhetssituasjonen gjør det mulig. Samtidig ser vi at situasjonen også i Faryab, og kanskje særlig i Ghowrmach, er alvorlig. Det fikk vi et bevis på senest på søndag, da åtte norske soldater ble skadet i kamp, to av dem svært alvorlig. Vi fikk førstehåndsinformasjon i Afghanistan om at norske styrker er i kamp annenhver dag.

Hvordan planlegger Regjeringa for å møte en stadig mer krevende sikkerhetssituasjon og endrede forutsetninger for innretningen på det norske bidraget? Er man villig til å vurdere å endre innretningen på bidraget, utføre andre oppgaver, ha mer robuste enheter, tyngre materiell og våpen og flere ressurser om situasjonen skulle tilsi det?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:11:14]: Norske soldater har gjort og gjør en veldig viktig jobb i flere uten-

landsoppdrag. De har gjort det i over lang tid i Afghanistan, de har gjort det i Libanon gjennom en periode, og de deltok også i en periode i marineoperasjonen i Adenbukten. I Tsjad har vi også hatt norske soldater. Men nå konsentrerer vi innsatsen rundt Afghanistan fordi det er en veldig krevende operasjon. Der er det viktig at vi i tett dialog med Forsvaret vurderer hvordan vi best innretter operasjon. Og det er helt riktig som representanten understreker, at i løpet av den siste tiden har vi dreid innsatsen mer i retning av opplæring og trening av den afghanske hær. Det tror jeg er en veldig riktig og viktig strategi, for vi kommer ikke til å løse problemene i Afghanistan med mindre vi greier å gjøre afghanerne i stand til å ta vare på egen sikkerhet selv. Akkurat hva slags type utstyr, akkurat hva slags type soldater vi skal ha i framtiden, vurderer vi løpende, men det har foregått og foregår en dreining i retning av mer trening, mer opplæring, mer offiserer, mer kvalifisert personell. Det mener jeg er en riktig tilnærming, fordi det også gjør at vi kan overføre mer kunnskap og kompetanse til afghanerne.

Så er vi hele tiden opptatt av at sikkerheten skal være i høysetet. Det er også grunnen til at vi har så tett og nær dialog med Forsvaret, for hele tiden å ivareta sikkerheten.

Ine M. Eriksen Søreide (H) [11:12:48]: Bare for å gripe det siste av det statsministeren sier i sitt svar: Kan statsministeren da garantere at det ikke blir reduksjoner i norske styrkebidrag eller en overføring av sikkerhetsansvaret til afghanerne før man på militært hold sier at det er forsvarlig?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:13:08]: Det som er Regjeringens plattform, er at vi skal opprettholde det bidraget vi har. Men det som også er hele NATOs tilnærming, er at målet er at afghanerne etter hvert skal kunne ta over ansvaret for egen sikkerhet. Når det kan skje, ønsker ikke jeg å datofeste, simpelthen fordi jeg ønsker at det skal være et spørsmål om en vurdering av når vi mener de er i stand til det.

Så kan det hende at det er ulike vurderinger av det på det tidspunktet. Det er jo noen land nå som har erklært at de allerede skal trekke seg ut, og USA har sagt at de ønsker å starte nedbyggingen av sine bidrag i løpet av 2011. Jeg er opptatt av at det vi gjør i Afghanistan, gjør vi i tett dialog med Forsvaret, og jeg er opptatt av at vi gikk inn i Afghanistan sammen med NATO og kommer til å trekke oss ut av Afghanistan sammen med NATO når NATO mener det er rett tidspunkt.

Presidenten: Det blir gitt anledning til to oppfølgings-spørsmål – først representanten Ivar Kristiansen.

Ivar Kristiansen (H) [11:14:09]: Først: Jeg finner det vanskelig å kritisere statsministeren for at han i dag har bidratt til å rydde stortingssalen for SV-ere.

Men for å følge opp representanten Eriksen Søreides spørsmål er mitt spørsmål om statsministeren er komfortabel med dagens innretning og oppsetting av det norske forsvarets Afghanistan-bidrag, sett i lys av dagens strids-

situasjon og uomtvistelig i forhold til hvordan situasjonen kommer til å utvikle seg.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:14:58]: Det vi gjør i Afghanistan, gjør vi basert på veldig tett samarbeid med og råd fra Forsvaret. For det første har vi trent soldatene på den aller beste måte. For det andre har vi sørget for godt utstyr. Og for det tredje er vi hele tiden opptatt av at man ved alle operasjoner skal sette sikkerheten til personell i høysetet.

Så kan det godt hende at vi skal endre på sammensetningen. Det har vi gjort flere ganger. Vi har hatt perioder med f.eks. spesialsoldater, vi har hatt perioder med andre typer bidrag. Akkurat hva slags bidrag vi kommer til å ha f.eks. neste år, vurderes løpende. Det vurderes også i lys av hva slags behov NATO har i Afghanistan. Men det avgjørende er at vi har veltrente soldater der. Vi har i økende grad offiserer der, fordi de i økende grad nå driver med opplæring og trening for å gjøre afghanerne i stand til å ta vare på egen sikkerhet selv.

Presidenten: Da slutter vi for så vidt der vi begynte. Siv Jensen – til oppfølgings-spørsmål.

Siv Jensen (FrP) [11:16:07]: Statsministeren reiser jo mye rundt i verden, ofte med store sjekker i lommen. Mitt spørsmål er om han snart kunne tenke seg å reise til Afghanistan, men da med lykkønskninger og støtteerklæringer og tydelighet i forhold til at landets statsminister faktisk bryr seg om den innsatsen som norske soldater legger ned på vegne av Norge og våre allierte i Afghanistan.

Det er nok slik at mange har etterlyst statsministerens tilstedeværelse i Afghanistan. Mange av oss har vært der. Etter hva jeg vet, har statsministeren vært innom i noen få timer. Jeg har lyst til å spørre om statsministeren er komfortabel med det. Jeg har også lyst til å spørre om når statsministeren har bestemt seg for å reise og besøke våre soldater i krig i Norges tjeneste i Afghanistan.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:17:03]: For det første har Regjeringen bidratt til og sørget for at vi har en veldig solid norsk militær tilstedeværelse i Afghanistan. Det har vi sørget for gjennom hele forrige stortingsperiode, og vi skal sørge for det så lenge NATO og vi mener det er nødvendig, også i denne stortingsperioden.

Regjeringen og jeg har ved mange anledninger gitt uttrykk for stor anerkjennelse av det arbeidet og den innsatsen norske soldater gjør i Afghanistan, og også den innsatsen de har gjort i andre utenlandsoppdrag, f.eks. i Libanon og andre steder.

Jeg har besøkt norske soldater i Libanon. Jeg har besøkt dem i Afghanistan, og jeg kommer til å besøke norske soldater igjen i Afghanistan. Akkurat når det skjer, kan jeg dessverre ikke si noe om.

Presidenten: Dermed en den muntlige spørretimen over, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenhengen til den oversikten som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Elisabeth Aspaker til kunnskapsministeren, vil bli besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren på vegne av kunnskapsministeren, som er bortreist. Etter anmodning fra forsknings- og høyere utdanningsministeren blir dette spørsmålet flyttet og besvart etter spørsmål 14, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 7, fra representanten Bent Høie til helse- og omsorgsministeren, blir etter anmodning fra statsråden flyttet og besvart før spørsmål 2, dvs. først i spørretimen.

Spørsmålene 8 og 9, fra henholdsvis representantene Linda C. Hofstad Helleland og Tor Sigbjørn Utsogn til justisministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren på vegne av justisministeren, som har permisjon. Etter anmodning fra forsvarsministeren blir disse spørsmålene flyttet og besvart etter spørsmål 2, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 15, fra representanten Torgeir Trældal til landbruks- og matministeren, må utsettes til neste spørretime, da statsråden er forhindret fra å møte.

Presidenten: Spørsmål 1 vil bli behandlet senere. Det første spørsmålet som da blir tatt opp til besvarelse, er spørsmål 7.

S p ø r s m å l 7

Bent Høie (H) [11:18:27]: «I ordinær spørretime 28. april i år spurte jeg statsråden om hun var enig i at Ullevåls praksis når det gjelder avvisning av ruspasienter, var i samsvar med loven. Statsråden henviste i svaret til Helse Sør-Østs vurdering og professor Syses vurdering, der statsråden sa: «Etter professor Syses vurdering er ikke sykehusets praksis i strid med lovverket.»

Mener fortsatt statsråden at Ullevåls praksis var i samsvar med lovverket?»

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:18:58]: Slik jeg oppfatter representanten Høies oppfølgingsspørsmål fra spørretimen i forrige uke, var han ikke tilfreds med det jeg redegjorde for i mitt svar da og svarene mine på hans oppfølgingsspørsmål.

La meg med en gang slå fast at rusmiddelavhengige har akkurat de samme pasientrettigheter som øvrige pasienter i spesialisthelsetjenesten. Det må det ikke være noen tvil om. Det er samtidig riktig, som representanten Høie sa i

sitt svar til meg i forrige uke, at det ikke er noen hjemmel i lov om psykisk helsevern for bruk av tvangsavrusning overfor rusmiddelavhengige. En slik anledning til tvangsavrusning er ikke hjemlet i noen lov.

Imidlertid er det i lov om sosiale tjenester hjemmel for tilbakeholdelse, som medfører at pasienter kan hentes tilbake til en institusjon dersom de uten samtykke fra institusjonen forlater denne. Denne hjemmelen innebærer kun en hjemmel om tilbakeholdelse og ikke hjemmel til å tvangsbehandle, som en avrusning ville være.

Slik jeg har forstått denne saken, dreier den seg om hvorvidt berusede pasienter som henvises til Oslo universitetssykehus, Ullevål for tvangsinleggelse etter lov om psykisk helsevern, kan avvises med henvisning til at de skal avruses først. Hvorvidt det er grunnlag for å tvangsinlegge en pasient, må alltid foretas ut fra best mulig faglig skjønn og i tråd med lovverket. En slik faglig vurdering kan jeg som statsråd ikke ha noen formening om. Poenget er at pasienten skal sikres en forsvarlig vurdering og sikres annen behandling dersom det vurderes å være behov for dette. Dersom så ikke skjer, er det ikke i tråd med gjeldende regelverk.

Jeg har fått forsikringer fra Helse Sør-Øst om at ingen som henvises til det psykiske helsevernet i Oslo universitetssykehus, Ullevål, skal avvises uten at de er sikret annen oppfølging enten fra andre deler av spesialisthelsetjenesten eller kommunale tjenester, dersom de vurderes å ha behov for slike tjenester. Jeg legger til grunn og forventer at Helse Sør-Øst ved Oslo universitetssykehus følger opp kravet som er stilt i årets oppdragsdokument, og som jeg redegjorde for i mitt svar i forrige uke. Formålet med et slikt krav er jo nettopp at personer som henvises til det psykiske helsevernet, skal sikres en helhetlig vurdering.

Som jeg sa i forrige uke, vil jeg følge nøye opp de regionale helseforetakene, og at disse følger styringskravet i oppdragsdokumentet.

Bent Høie (H) [11:21:32]: Hensikten med dette spørsmålet er ikke å kverulere over at statsråden tok professor Syse til inntekt for en praksis som han i et brev til Oslo legevakt sier er i strid med loven, men å ta opp det faktum at hvis ikke helseministeren er veldig tydelig overfor tjenesten på at det psykiske helsevernet har et ansvar også for pasienter som er ruset, er jeg bekymret for at en negativ utvikling som vi har sett, hvor psykisk helsevern avviser rusede pasienter, ville kunne bli forsterket gjennom et signal fra helseministeren.

Dette problemet er også veldig godt tatt opp i Olsenu-
tvalgets arbeid, som ble lagt fram på mandag, der Olsenu-
tvalget er veldig tydelig på at denne typen pasienter som
har dobbeltdiagnose, rus og psykiatrisk lidelse, bør be-
handles på ett sted. Ut fra regelverket vil det være naturlig
at det skjer i psykiatrien. Er statsråden enig i det?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:22:36]: Jeg oppfatter ikke representanten Høie som kverulant, tvert imot at han har et oppriktig engasjement både for de rusavhengige og for dem som har behov for hjelp innenfor psykisk helsevern.

Når det gjelder de pasienter som har en kombinasjon av rus og psykisk lidelse, skal det ikke være noen tvil om at de skal få den hjelpen de har krav på i helsevesenet, og jeg er også opptatt av å følge opp dette. De skal få behandling enten på den institusjonen de er, eller videre i hjelpeapparatet hvis de er friske nok til det.

Bent Høie (H) [11:23:23]: Selv om det er en målsetting for oss å redusere bruken av tvang i psykiatrien, er det likevel slik at man faktisk har en slags rett til å bli vurdert for tvangsbehandling i en situasjon med en kombinasjon av rus og psykotiske lidelser. Det er derfor veldig viktig at det er tydelig at retten til å bli vurdert for tvang ikke blir undergravd ved at man henvises videre f.eks. til behandlingstilbud for rus, som ikke har den samme muligheten til å vurdere bruk av tvang i forhold til behandling. Jeg oppfatter at helseministeren er enig i det, og det er jeg veldig glad for.

På hvilken måte vil helseministeren følge opp Olsen-utvalgets klare anbefaling nå om at denne pasientgruppen skal ha ett behandlingssted, det behandlingsstedet som kan gi det helhetlige tilbudet?

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:24:24]: Når det gjelder Olsen-utvalget, ble den offentlige utredningen overlevert meg i denne uken, for to dager siden. Det er en stor utredning. Det er et omfattende arbeid som er gjort der. Det er mange vurderinger som er gjort, og det er helt klart mange anbefalinger som ligger her. Vi kommer til å gå veldig nøye inn i dem, fordi dette dreier seg om en gruppe som er svært utsatt, og vi må gjøre det vi kan for at de skal ha de beste forhold.

Samtidig er en del av tiltakene i Olsen-utvalget allerede iverksatt. Det går spesielt på oppsøkende behandlingsteam, som er viktig. Det er også en rekke andre anbefalinger som vi kommer til å gå nøye gjennom og se hvordan vi kan følge opp på beste måte.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 2.

Spørsmål 2

Ingjerd Schou (H) [11:25:43]: «14 av Norges festningsanlegg befinner seg i Østfold, en kulturarv det er viktig å ta vare på. Det foregår mye godt restaureringsarbeid i dag. Det er imidlertid ikke tvil om etterslep og behov for ytterligere innsats.

Vil statsråden ta initiativ til at Forsvarsbygg kan ta opp lån slik Statsbygg kan gjøre?»

Statsråd Grete Faremo [11:26:09]: Forsvarsbygg gjennomførte i løpet av 2007 tilstandsanalyser av samtlige 14 nasjonale festningsverk, hvorav to ligger i Østfold. Analysene avdekket, slik representanten Schou riktig påpeker, et betydelig vedlikeholdsbehov.

Vedlikeholdsbehovet er av en slik størrelse at det i sin helhet ikke vil kunne dekkes gjennom de ordinære bevilgningene og de årlige inntektene fra festningsverkene. Det

er derfor nødvendig å tilføre midler over tid til ekstraordinært vedlikehold. Analysene var således et nødvendig grunnlag for å iverksette målrettede tiltak.

Regjeringen ser det som viktig å sørge for at festningsverkene overleveres til kommende generasjoner i god stand. Det er jeg sikker på at det er oppslutning om i alle politiske partier.

Bevilgningene har gjennom mange år ikke vært tilstrekkelige. Regjeringen har siden 2008 bevilget 273 mill. kr til ekstraordinært vedlikehold av festningene, inkludert 88 mill. kr i 2009 gjennom Regjeringens tiltakspakke for å stimulere aktiviteten i norsk økonomi. Dette er bevilgninger som kommer i tillegg til det årlige ordinære tilskuddet til festningsverkene og Forsvarsbyggs egne leieinntekter fra festningene, som skal dekke ordinært vedlikehold.

Forsvarsbygg ble etablert i 2002 som et forvaltningsorgan underlagt Forsvarsdepartementet. I henhold til økonomireglementet i staten har forvaltningsorganer ikke anledning til å ta opp lån.

Statsbygg, som er underlagt Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, er en forvaltningsbedrift med andre særregler enn Forsvarsbygg. Men heller ikke Statsbygg har anledning til å ta opp lån, verken til investeringer eller til vedlikehold av bygninger som Statsbygg forvalter.

Å ta opp lån er således ikke en mulighet, men jeg vil arbeide aktivt for å oppnå Regjeringens målsetting om at festningene skal ha et ordinært vedlikeholds nivå innen 2020.

Ingjerd Schou (H) [11:28:14]: Jeg takker for svaret.

Jeg hører at statsråden ikke vil jobbe for at de samme særreglene som i dag er for Statsbygg, skal gjelde for Forsvarsbygg. Men jeg merker meg også at statsråden er opptatt av å holde midlene på et godt nivå, slik at vi fortsatt kan restaurere og rehabilitere.

Det er slik at to av de nasjonale festningsanleggene, Gamlebyen i Fredrikstad og Fredriksten festning, ligger i Østfold. Det er imidlertid en rekke andre festningsanlegg i mitt fylke, sikkert fordi det har vært strategisk plassert, og er det fortsatt. Er det slik at statsråden kan tenke seg å vurdere særregler også for Forsvarsbygg, på samme måte som for Statsbygg, og ikke bare bevilge midler over de årlige budsjettene? Tiltakspakker kommer som kjent ikke nødvendigvis hvert år.

Statsråd Grete Faremo [11:29:10]: Som jeg sa, er det særregler for Statsbygg. De er likevel ikke av en slik art at Statsbygg har anledning til å ta opp lån. Byggeprosjektene som Statsbygg er byggherre for, blir finansiert etter to ulike modeller – ordinære byggeprosjekter og såkalte kurantprosjekter. Ordinære byggeprosjekter blir fremmet enkeltvis for Stortinget. Kurantprosjektene er prosjekter der de statlige oppdragsgiverne selv dekker husleiekostnadene innenfor sine eksisterende budsjetttrammer. Slike prosjekter blir behandlet etter forenkla budsjettprosedyrer på grunnlag av særskilt fullmakt og egne budsjetttrammer fra Stortinget. Så slik sett ser jeg ikke at det å ta en diskusjon om lik ordning for Forsvarsbygg bringer oss dit hen spør-

reren ønsker, nemlig hvordan vi kan løse de utfordringene som vi begge ser for festningsverkene framover.

Ingjerd Schou (H) [11:30:20]: Jeg takker for svaret.

Når det gjelder både Fredriksten festning og Gamlebyen, er det slik at det er viktig å verne ved samtidig å bruke. Det er krevende – det er store bygningsmasser. Det er også krevende å få inn leietakere som over lang tid, fortløpende og forpliktende, kan inngå i leieavtaler, fordi restaurerings- og rehabiliteringsarbeidene nødvendigvis ikke er tilpasset det spesielle formålet de har, det være seg opera, «Allsang på grensen» eller andre passende leietakere som i dag har noe leie i disse lokalene, særlig på Fredriksten festning. Det er noe av grunnen til at jeg tar opp den problemstillingen med å ha midler fortløpende og over lang tid, hvor man ikke bare ser det enkelte år.

En siste problemstilling: I mitt fylke og ellers i landet har vi gamle middelalderkirker, vi har herregårder, og vi har festningsanlegg. Det krever spesiell håndverkskompetanse som man ikke nødvendigvis finner hos dem som går rett ut av videregående skole – de skal være erfarne. Gjør statsråden seg noen tanker om hvordan denne kompetansen kan sikres, i samarbeid med andre statsrådskollegaer?

Statsråd Grete Faremo [11:31:32]: De virkemidlene som har vært aktuelle de senere år – utover det ordinære vedlikeholdet som er sikret på budsjettet innenfor Forsvarsdepartementet – har blitt supplert med tilleggsbevilgninger. Så legger vi vekt på å utvikle festningene til attraktive arenaer både for næringsvirksomhet og for aktivitet innenfor kultur og rekreasjon.

Det spesielle spørsmålet som representanten Schou tar opp knyttet til det å videreføre gammelt håndverk, opplever jeg blir en helt ny diskusjon, og det er egentlig svært vanskelig å gå inn i dette med mening i dette formatet, så det får vi heller komme tilbake til ved en senere anledning.

Presidenten: Da går vi til spørsmålene 8 og 9.

Spørsmål 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Linda C. Hofstad Helleland til justisministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren på vegne av justisministeren.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [11:32:52]: «I debatten om endringer av grensene for lensmannsdistrikter og plassering av lensmannskontorer skal man ivareta både politifaglige og lokaldemokratiske hensyn. Folk som bor i distriktet, har behov for et nært og sterkt politi med en akseptabel responstid. En solid grunnbemanning er en avgjørende forutsetning for å opprettholde en desentralisert politistruktur.

Hvilke styringssignaler ligger til grunn for endringer av grensene for lensmannsdistriktene?»

Statsråd Grete Faremo [11:33:27]: På vegne av justisministeren har jeg den glede å svare som følger:

Regjeringen legger stor vekt på å ivareta både politifaglige og lokaldemokratiske hensyn når vi behandler forslag om endringer i lensmannsdistriktene. Det er Regjeringens mål å sikre et politi med en tjenestestruktur og en bemanning som ivaretar publikums behov for service og beredskap.

Den politiske plattformen for flertallsregjeringen ligger til grunn for vårt arbeid med å få mer politikraft ut av tilgjengelige ressurser og videreutvikle distriktstrukturen. Vi vil opprettholde en desentralisert politistruktur, styrke lensmannskontorene, ha flere politiposter og mindre administrasjon for å få et mer synlig og tilgjengelig politi.

Vi har derfor satt i verk prøveordninger i to politidistrikter for å få prøvd ut både grensereguleringer, samlokalisering med offentlige servicekontorer og et strukturert og forpliktende samarbeid med kommunene – politiråd.

Politidirektoratet har fått instruks om å oversende enkeltsaker der det er lokal enighet om behovet for grensereguleringer, til departementet for videre behandling. Det er presisert at formålet med grensereguleringene er å styrke distriktenes evne til effektiv kriminalitetsbekjempelse og å legge grunnlaget for en bedre publikumstjeneste og responstid. Det er en forutsetning at forslagene er forelagt både kommuner og fagorganisasjoner.

26. april i år presenterte Politidirektoratet en driftsanalyse av politi- og lensmannsetaten. Analysen bekrefter at Regjeringens betydelige styrking av politibudsjettene nå gir merkbare forbedringer i politiinnsatsen. Driftsanalysen peker også på behovet for å foreta en gjennomgang av dagens organisering i politi- og lensmannsetaten.

Justisministeren følger opp analysen med en resultatreform som skal bidra til redusert kriminalitet, økt oppklaring og et mer nært og sterkt politi. Politidirektøren har derfor fått i oppdrag å vurdere politiets distriktstruktur, bemanning, arbeidsformer og administrasjon for å bygge opp under denne målsettingen. Utredningene vil foreligge ved årsskiftet.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [11:35:46]: Jeg takker statsråden for et grundig svar.

I Sør-Trøndelag, mitt hjemfylke, er det nå åtte lensmannskontorer som ønsker å slå seg sammen til ett lensmannskontor. Dette skaper naturlig nok sterke reaksjoner i lokalsamfunnene, både fordi man der er opptatt av å ha et synlig nærpoliti i sitt distrikt, samtidig som de aller fleste forstår hvor viktig det er med et politi som kjenner til de lokale forholdene, og ikke minst den preventive effekten dette har. Det er også en forventning til at man fortsatt skal ha et sterkt nærpoliti nettopp fordi Stortinget så klart har uttrykt det.

Er det nå slik at man nå vil legge ned lensmannskontorene, slå dem sammen og ta oppgaver fra de enkelte, for å få en overordnet lensmann på toppen? Kan statsråden svare på det?

Statsråd Grete Faremo [11:37:00]: Det gjøres svært mye for å øke tjenestetilbudet til publikum. Det jobbes også derfor med nye driftsløsninger, hvor man effek-

tiviserer administrasjonen og dermed får til større operativ evne i politiet, til glede for befolkningen, og økt tjenestetilbud.

Så må dette med endrede driftsløsninger holdes fra spørsmålet om grenser rundt f.eks. lensmannskontor/lensmannsdistrikter. Slike spørsmål behandles særskilt og av Kongen i statsråd. Dette er det gitt en grundig redegjørelse for i Innst. S. nr. 145 for 2005–2006, hvor den videre saksbehandlingen av denne type spørsmål er beskrevet.

Linda C. Hofstad Helleland (H) [11:38:07]: La meg også understreke at Høyre er opptatt av at vi skal bruke pengene på et sterkt og synlig politi og ikke på mest mulig administrasjon.

I Sverige gjennomførte de for en del år siden endringer i organiseringen av politiet på lokalt nivå, der det ble mer sentralisering av politiet. Dette ble gjort for å hente ut effektiviseringsgevinster. Sverige har såpass dårlige erfaringer med de endringene som ble gjort, at de nå vurderer å reversere de endringene som ble foretatt den gang. Den trykkekraften som et tilstedeværende og lokalt politi har i lokalsamfunnet, ble dessverre ikke tilrettelagt i tilstrekkelig grad.

Kan statsråden garantere for at også Regjeringen vil se på de erfaringene de har gjort i Sverige, og legge det til grunn for sitt videre arbeid – og ikke minst lære av de feilene de har gjort i Sverige, slik at ikke vi er nødt til å gjøre de samme feilene her i Norge?

Statsråd Grete Faremo [11:39:12]: Det gjøres et veldig grundig arbeid nå. Denne driftsanalysen har blitt gjort fra Politidirektoratets side, og justisministeren jobber nå med den såkalte resultatreformen, på bakgrunn av dette arbeidet som er kommet fra Politidirektoratet. Så grunnleggende sett ligger analysen av den norske politi- og lensmannsetaten til grunn for de forslag som jeg antar vil komme ut av dette resultatreformarbeidet. Og nettopp når spørren bruker uttrykket «sentralisering av politiet», er det viktig å understreke at dette arbeidet har som grunnleggende forutsetning å sikre et bedre polititilbud over det ganske land. Man jobber altså med mer effektive løsninger knyttet til det administrative arbeidet, først og fremst for å øke den operative kraften ute blant publikum.

Spørsmål 9

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Tor Sigbjørn Utsogn til justisministeren, vil bli besvart av forsvarsministeren på vegne av justisministeren.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [11:40:34]: Jeg vil begynne med å understreke at selv om dette spørsmålet handler om en spesifikk gutt, er spørsmålet ment å belyse det prinsipielle med barn som verken barnevern eller politi har myndighet til å hindre i å begå nye kriminelle handlinger ...

Presidenten: Presidenten må minne om at nå skal bare

spørsmålet leses opp. Kommentarer får man anledning til i tilleggsspørsmål.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [11:40:55]: Takk skal du ha, president!

«Ifølge Fædrelandsvennen 27. april i år har en 14-åring stjålet 25 biler siden sommeren 2009. Bilene brukes til raskjøring, gjerne i rus. Det er et tidsspørsmål før noen blir drept. Problemene økte dramatisk da barnevernet tok over og ikke kunne holde gutten inne for å hindre biltyveri og ruskjøring. Politiet har heller ikke konkrete maktmidler for å beskytte barna som åpenbart trenger behandling.

Hva vil statsråden gjøre for å gi politiet de nødvendige maktmidler for å forhindre at denne gutten risikerer å bli drapsmann?»

Statsråd Grete Faremo [11:41:38]: Igjen har jeg gleden av på vegne av justisministeren å gi svar:

La meg innledningsvis understreke at det saksforhold som ligger til grunn for spørsmålet, ikke først og fremst knytter seg til politiets oppfølging, men til barnevernets og andre myndigheters tiltak for så vidt som det er tale om en person under strafferettslig lavalder. Jeg ber derfor om forståelse for at jeg ikke kan kommentere det konkrete saksforholdet nærmere.

På generelt grunnlag kan jeg opplyse at brukstyveri av bil og kjøring i ruspåvirket tilstand objektivt sett er straffbare handlinger som ikke bare kan gjøres til gjenstand for straffeforfølgning, men som også gir politiet muligheter til å gripe inn med bruk av tvangsmidler overfor gjerningspersonen. Slike tvangsmidler kan bl.a. være begrunnet i hensynet til å hindre gjentakelse av straffbare handlinger og derigjennom beskytte samfunnet og omgivelsene mot skadelige handlinger og farlig atferd.

I den situasjonen som ligger til grunn for representantens spørsmål, er det imidlertid tale om en 14-åring, dvs. en person som er under den strafferettslige lavalder. Dette begrenser politiets muligheter for bruk av straffeprosessuelle tvangsmidler. Uavhengig av dette vil imidlertid politiet alltid kunne gripe inn og stanse lovbrudd, handlinger som representerer en fare for omgivelsene eller vedkommende selv, eller der det er nødvendig å ta hånd om en ruset person. I slike situasjoner vil politiet kunne ta hånd om vedkommende inntil andre myndigheter, f.eks. barnevernet, kan overta.

Barnevernet har etter barnevernloven § 4-24 hjemmel til – med eller uten samtykke fra den som har foreldreansvaret – å plassere et barn i en institusjon for observasjon, undersøkelse og korttidsbehandling dersom barnet har vist alvorlige atferdsvansker, bl.a. ved alvorlig og gjentatt kriminalitet og ved vedvarende bruk av rusmidler. Slikt tiltak kan under gitte forutsetninger forlenges. Jeg må imidlertid understreke at en nærmere utdypning av barnevernets muligheter for tvangstiltak hører inn under barnevern- og likestillings- og inkluderingsministeren.

Det helt sentrale i slike situasjoner er å fjerne de underliggende årsakene til handlingene og effektivt forebygge at slikt skjer. Dette er et ansvar som tilligger flere myndigheter i fellesskap og ikke bare politiet. Politiet vil imidler-

tid med sin lokalkunnskap og sitt kontaktnett, bl.a. gjennom politirådene, kunne bidra til at relevante myndigheter kobles inn. Barnevernet, som representanten viser til, vil i denne sammenheng stå helt sentralt, idet det er barnevernet som sitter på mange av virkemidlene til å håndtere og forebygge uønsket atferd fra barn og ungdom. Særlig gjelder dette unge under 15 år.

Forebygging av kriminalitet er en høyt prioritert oppgave og krever god samhandling mellom forvaltningsnivåene, slik at innsatsen kan bli målrettet, koordinert og effektiv. Regjeringen la sommeren 2009 fram en felles strategi for forebygging, og på samme tidspunkt la Justisdepartementet fram den kriminalitetsforebyggende handlingsplanen «Gode krefter», som inneholder 35 tiltak rettet mot barn og unge for å styrke den helhetlige tilnærmingen til forebygging.

For å forebygge best mulig kreves det tidlig intervensjon, styrket kunnskapsforankring og styrket samarbeid, ikke bare mellom ulike offentlige og kommunale etater, men også mellom disse og foreldrene. Dette er grunnsteinene i det forebyggende arbeidet. Vår satsing på politiråd og Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak, såkalt SLT, gjenspeiles i handlingsplanens tiltak nr. 25, der det legges opp til økt utbredelse av og økt kvalitet på disse samarbeidsfora. Per i dag dekker ordningen med politiråd 341 av landets kommuner. Det helt sentrale i slike situasjoner er altså at man på lokalt plan samhandler godt. Dette krever bevissthet og helhetstenkning hos alle aktører når det gjelder forebygging, og jeg mener at vi gjennom både forebyggingsstrategien og handlingsplanen Gode krefter har lagt et godt grunnlag for å bedre tverrfaglig, tverretatlig samarbeid.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [11:46:00]: Jeg takker for svaret. Men samtidig kan vi vel konkludere med at nå-situasjonen og den situasjonen vi har hatt i noen år, ikke ser ut til å bli endret. Det ligger ikke i svaret fra statsråden her noe konkret signal om å ta fatt i eller løse de problemer som nå beskrives over hele landet i media.

Dette handler først og fremst om å beskytte barna fra et langt liv i kriminalitet og et liv i rus. Barnevern og politi er klar over dette tilfellet med en 14 år gammel gutt som har stjålet 25 biler osv. Dette er et akutt behov. Kan statsråden leve med og sove godt med et hjelpeapparat som på dette området tydeligvis spiller fallitt? Vil statsråden sørge for å starte arbeidet – enten med lovendring, forskriftsendringer eller et større fokus på dette – for å trygge barna og omgivelsene i disse tilfellene?

Statsråd Grete Faremo [11:46:58]: Jeg kan egentlig ikke forstå hvordan svaret kan oppleves som om Regjeringen ikke tar fatt i disse problemstillingene. Hele svaret går på å beskrive de ulike tiltak som er iverksatt bare i løpet av den siste tiden, med fokus på denne felles strategien fra sommeren 2009, pluss den kriminalitetsforebyggende handlingsplanen Gode krefter, som inneholder 35 tiltak. Alt sammen er innrettet mot samarbeid mellom etater, mellom faggrupper, for å kunne stille sterkt opp rundt barn og unge som trenger det.

Tor Sigbjørn Utsogn (FrP) [11:48:04]: Takk igjen for svaret. Men grunnen til at jeg sier det jeg sier, er at tiltakene som er beskrevet, ikke løser barnevernsinstitusjonenes akutte behov for f.eks. å holde en ung person tilbake når han sier han skal ut midt på natta. De har ikke anledning til å holde ham tilbake, selv om de vet det betyr kriminelle handlinger. De har ikke lov til å undersøke rommene til disse unge, f.eks. for å beslaglegge narkotika. Her er det en rekke helt konkrete fysiske forhold som må ordnes opp i.

Vi må sørge for at det settes tydelige krav til den enkelte når straffereaksjonen skal iverksettes. Det er også sann at det hjelpeapparatet vi har, som i utgangspunktet er godt skikket, må trå mer tydelig til på mistanke. Hjelpeapparatet har ikke myndighet til å holde barna på plass for å ta imot det hjelpeapparatet har å tilby. Det må endres på. Kan statsråden fortsette med status quo?

Statsråd Grete Faremo [11:49:14]: Jeg har lyst til å nevne det prøveprosjektet som nå pågår i Bergen. For barn som begår alvorlige kriminelle handlinger, er det innenfor kriminalomsorgen etablert en egen enhet i Bergen, som en prøveordning. Vi jobber også med sikte på å etablere tilsvarende i Oslo. Ettersom det her er tale om barn under strafferettslig lavalder, har ikke politiet de samme tvangsmidlene til å stanse vedkommende på samme måte som når det gjelder personer over 15 år. Dette henger bl.a. sammen med at det fra lovgivers side har vært ansett som uheldig å pågripe og fengsle barn. Innenfor rammen av gjeldende lovgivning jobbes det nå med sikte på flere ulike praktiske tiltak for å imøtekomme de behov som denne gruppen barn reiser.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 3.

Spørsmål 3

Bjørn Lødemel (H) [11:50:34]: «Uhlens Biodiesel har søkt om fritak for 2. generasjons biodiesel som er laga av animalsk fett. Dei ber om at denne typen biodiesel blir samanlikna med biogass, og har same avgift som denne. Dei har fått avslag. Fleire transportselskap har investert i vogntog som kan nytte biodiesel fordi dei vil ta miljøomsyn og redusere kostnadene. Dette gjeld ikkje minst mot andre utanlandske aktørar. Ein av desse er Byrknes Auto frå Sogn og Fjordane.

Kvifor vil ikkje statsråden gjere eit unntak for denne typen biodieselavgift?»

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:51:07]: Regjeringen legger til rette for bruk av mer miljøvennlig drivstoff gjennom forskning og utvikling, og gjennom utforming av avgifter på bruk og kjøp av bil. Klimanøytrale drivstoff har fullt fritak for CO₂-avgiften. Dette gjelder også all biodiesel, selv om det er usikkerhet om og store variasjoner i klimaeffekten av biodrivstoff. Autodieselavgiften er derimot en veibruksavgift. På prinsipielt grunnlag bør alle trafikanter betale veibruksavgift som tilsvarer de kostnadene

de påfører samfunnet i form av ulykker, kø, støy, veislitasje mv. Bruksavgifter vil redusere omfanget av slike uønskede effekter. Kostnadene knyttet til dette er uavhengig av hva slags drivstoff man bruker. Det ble derfor fra 1. januar 2010 innført halv autodieselavgift for biodiesel, og avgiften skal trappes opp til full avgift i 2011. Veibruksavgiftene på drivstoff bygger på prinsippet om at forurenser betaler, og slike grønne skatter er en viktig inntektskilde for staten. Bensin- og autodieselavgiften gir i 2010 om lag 16 milliarder kr i avgiftsinntekter. Dersom disse inntektene over tid skulle bli borte ved at tradisjonelt drivstoff blir erstattet av alternativt drivstoff uten avgifter, vil et slikt eventuelt inntektsbortfall måtte dekkes gjennom økte skatter og avgifter, eller reduserte bevilgninger til mange gode formål.

En utbredelse av alternative drivstoff kun basert på fritak fra veibruksavgifter vil ikke være en holdbar løsning over tid. Dette taler for at det blir nødvendig å ilegge alternative drivstoff veibruksavgifter på linje med autodiesel- og bensinavgiften over tid. Jeg har likevel varslet at det ikke vil bli aktuelt å innføre en særskilt veibruksavgift for elbiler eller veibruksavgifter for biogass i denne stortingsperioden.

Regjeringen legger til rette for utvikling av 2. generasjons drivstoff gjennom en ordning for støtte til utvikling av miljøteknologi under Innovasjon Norge. For 2010 er det øremerket 100 mill. kr til utvikling av 2. generasjons drivstoff. I tillegg er det nasjonale omsetningspåbudet for biodrivstoff økt fra 2,5 til 3,5 pst. med virkning fra 1. april i år. Det er varslet at det tas sikte på å innføre bærekraftskriterier som stiller krav til bl.a. klimaeffekten ved biodrivstoff i 2011. Dette kan bidra til å fremme bruk av biodrivstoff med høyere klimagevinst.

På bakgrunn av at det etter innføringen av autodieselavgift for biodiesel har vært usikkerhet angående beskatningen av alternativt drivstoff, har Regjeringen varslet at det vil bli gjort en gjennomgang av prinsippene som skal gjelde for drivstoffavgifter, i forbindelse med statsbudsjettet for 2011.

Bjørn Lødemel (H) [11:54:01]: Eg takkar for svaret.

I avslag på søknad om fritak for autodieselavgift blir det vist til at biodiesel skal ha same avgift som autodiesel på grunn av samfunnet sine kostnader i form av ulykker, kø, støy og vegslitasje i tillegg til utslipp til luft. Dette er etter mitt syn ei dårleg grunngeving. Biodiesel laga av animalsk feitt må samanliknast med biogass, og må ha same avgift som denne. Det er klart at det ville ha vore ei rettferdig ordning som kan forsvarast ut ifrå eit miljøperspektiv.

Dersom eg ikkje hugsar feil, fjerna Sigbjørn Johnsen avgifta på biodiesel sist han var finansminister. No er han tilbake som finansminister og innfører denne avgifta på nytt. Kva har endra seg sidan sist han var minister, når det gjeld avgifter på biodiesel?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:54:47]: Jeg vil vise til den ganske omfattende diskusjonen som var i fjor høst vedrørende innføring av veibruksavgift på biodiesel. Og

som jeg sa i mitt innlegg, vedtok man da halv avgift for i år, og så vil en i budsjettet for 2011 foreslå opptrapping til full avgift. Det er riktig at jeg bidro til at det ble innført en prøveordning for avgiftsfritak for å få fram biodrivstoff, men det er en litt annen historie.

Bjørn Lødemel (H) [11:55:25]: Eg takkar for svaret.

Mange transportørar ønskjer å ta miljøomsyn, og utslippa frå transport er betydelege. Biodrivstoff – biodiesel – er eit viktig verkemiddel for å redusere dette. Å leggje om til biogass kostar 300 000 kr. Eg veit at staten går inn med store subsidier i kollektivtransport, og det betyr at mange offentlege kroner som blir brukte til kostbare miljøtiltak, kunne vore brukte langt meir samfunnsnyttig, t.d. til ei omlegging til biodiesel, dersom biodiesel hadde same avgift.

Byrknes Auto i Sogn og Fjordane, som er eit av dei største transportselskapa i Noreg når det gjeld termotransport, har bygd om fleire vogntog for å kunne nytte biodiesel, dette både for å kunne ta miljøomsyn og for å kunne redusere kostnadene på drivstoff. Alt dette er mogleg å få til dersom ein kan få ei rettferdig avgift på biodiesel, som er det same som biogass. Ser ikkje statsråden at dette er gode argument for å fjerne avgifta på biodiesel?

Statsråd Sigbjørn Johnsen [11:56:23]: Som jeg sa i mitt svar, er det slik at biodiesel er fritatt for CO₂-avgift, som er miljøavgiften. Men som jeg også sa, er det nødvendig at det uavhengig av drivstoff prinsipielt bør betales veibruksavgift, som mange bilister – litt avhengig av hva man kjører på i dag – blir stilt overfor. Som jeg varslet, vil vi gå igjennom helheten i dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2011. I tillegg er det slik at innblandingspåbudet for biodiesel, som nå øker, også vil kunne øke bruken av biodiesel, samtidig som det at det blir innført bærekraftskriterier, ytterligere vil stimulere til å ta i bruk klimavennlige drivstoff. Men veibruksavgiften stiller i en litt annen klasse, det er CO₂-avgiften som er den viktige miljøavgiften i denne sammenhengen.

Spørsmål 4

Harald T. Nesvik (FrP) [11:57:36]: Jeg vil stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Det har blitt kjent både gjennom møter og mediene at Statkraft står foran et meget omfattende investeringsprogram i årene som kommer. Dette er også noe som har vært kjent over tid. Dette er investeringer som i stor grad vil gå til investeringer innen fornybar energi. Statkraft er et statlig selskap der Regjeringen i mange år har ført en politikk som har medført betydelige uttak av utbytte.

Har Statkraft nok tilgjengelig kapital for å kunne gjøre de fremtidige og planlagte investeringer i inn- og utland?»

Statsråd Trond Giske [11:58:21]: Statkraft er et av våre største og viktigste selskaper. De forvalter betydelige fellesskapsressurser som det er ønskelig kommer hele det norske samfunnet til gode, og avkastningen fra virk-

somheten må ses i forhold til andre fellesskapsoppgaver vi skal løse. Det har vært hovedbegrunnelsen for den utbyttepolitikken som staten har praktisert overfor selskapet.

Regjeringen har i sin eierskapsmelding sagt at Statkrafts hovedoppgave er å være en effektiv produsent av kraft i Norge. Videre legges det opp til at Statkraft skal være ledende i Europa innen miljøvennlig energi. Selskapet skal således kunne delta i industriell utvikling i Norge og Europa. Regjeringen forventer at selskapet skal ligge i front med utbygging og oppgradering av miljøvennlig kraftproduksjon i Norge, og være blant de første som tar i bruk nye miljøvennlige energikilder. Dette er fulgt opp i Soria Moria II-erklæringen, hvor Regjeringen sier at den vil legge til rette for at Statkraft videreutvikles som en motor innenfor fornybar energi. Disse målene skal realiseres på et kommersielt grunnlag. Jeg registrerer at utbyttepolitikken overfor Statkraft så langt ikke har vært til hinder for at selskapet har kunnet utvikle seg i tråd med disse rammene, og selskapet har også investert betydelig i de siste årene.

Som i ethvert selskap som skal drives på kommersielt grunnlag, er det styrets oppgave å videreutvikle verdiene i selskapet innenfor de strategiske rammene eieren har satt for selskapets virksomhet. Med bakgrunn i dette presenterte styret i Statkraft i fjor sin strategi fram mot 2015 for Nærings- og handelsdepartementet. Strategien var tredelt. Dels skulle Statkraft fortsatt være en industriell utvikler i Norge med vekt på fornybar produksjon, dels utvikle sin rolle som en «svingprodusent» i det europeiske energimarkedet, og dels være en «global grønn utvikler» gjennom SN Power.

Styret ba samtidig om et egenkapitalinnskudd på 8 milliarder kr og en nedjustering av utbyttepolitikken overfor selskapet fra dagens 75–100 pst. til 50–75 pst. av overskuddet. Dette vil understøtte en fortsatt ekspansiv utvikling av selskapet, både i Norge og internasjonalt.

Jeg mener at det er god grunn til å gi seg tid til å vurdere disse forslagene grundig. Kraftproduksjon, spesielt innenfor fornybar sektor, er meget langsiktig forretning. Slik jeg ser det, vil det at Regjeringen nå bruker tid på disse spørsmålene, ikke i vesentlig grad hemme Statkrafts langsiktige utvikling.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:00:37]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det som er problematisk, er at det tar så lang tid å framskaffe svar på de innspillene som har kommet. Jeg vil bare få lov til å sitere styreleder Arvid Grundekjøn i intervju med Finansavisen 16. juni 2009:

«Statkraft kan komme til å skrinlegge flere lønnsomme prosjekter hvis ikke staten endrer selskapets utbyttepolitikk.»

Videre vil jeg vise til hva hovedtillitsvalgt Odd Vanvik uttalte til Dagens Næringsliv 26. april 2010:

«Det er forferdelig skuffende å ha en statlig eier som ikke tilfører kapital når vi trenger det, og som fører en utbyttepolitikk som tømmer overskuddet hvert år. Det er klart det preger selskapet.»

Jeg vil be statsråden om å utfylle videre når man kan

forvente å få svar på innspillene som kommer fra Statkraft til staten vedrørende utbyttepolitikken og tilførsel av egenkapital.

Statsråd Trond Giske [12:01:42]: For det første tror jeg ikke vi skal skjemmes over at vi tar gode utbytter fra Statkraft. Dette er fellesskapets eie. Nå vet jeg at spørren og undertegnede er uenige om i hvor stor grad fellesskapet skal eie selskapet Statkraft, men så lenge vi eier det, er det fellesskapet disse overskuddene skal gå til.

Så kan det godt være at det er en riktig plassering av fellesskapets formue å la noe mer av kapitalen stå igjen i selskapet eller tilføre ny kapital, men det er ikke uten videre gitt. Selv om Statkraft skulle ha lønnsomme prosjekter og lønnsomme investeringsstrategier, kan det hende at statens penger plasseres enda mer lønnsomt et annet sted.

Jeg er litt overrasket over at det er nettopp spørrepartiet som etterlyser at departementet er rundhåndet med kapital når et statsselskap spør etter det.

Harald T. Nesvik (FrP) [12:02:41]: Det trenger ikke statsråden å være forundret over, for det har å gjøre med å bruke fellesskapets ressurser på en fornuftig måte. Det gjelder også innenfor næringslivet og investeringer.

Flere av oss har fått med seg at det er en del svært gode prosjekter som Statkraft ønsker å gå inn i, og som de er i ferd med å gå inn i. Men som følge av statens utbyttepolitikk de senere årene – det er gjennom flere regjeringer, det er ikke bare denne regjeringen som har ført det jeg vil kalle en relativt brutal utbyttepolitikk – har selskapet problemer med å egenfinansiere de prosjektene de ønsker å gå inn i.

Mitt spørsmål til statsråden er: Når kan selskapet forvente et svar? Staten som eier har jo i oppgave å i hvert fall være en ryddig eier, og det har statsråden selv gjentatte ganger sagt at han ønsker å være. Da er det også viktig når det kommer slike forespørsler, når det kommer slike strategidokument, fra et så viktig selskap som Statkraft, at det blir respondert på det. Nå ser vi at det er over ett år siden dette ble framlagt. Når vil statsråden komme med et svar?

Statsråd Trond Giske [12:03:50]: La meg først, hvis presidenten tillater det, forsvare både nåværende og tidligere finansministre som har tatt utbytte av Statkraft. Jeg mener at dette er fellesskapets ressurser. Dette er en evigvarende ressurs, kraftverkene er bygd og nedbetalt. Vannet renner så lenge det er nedbør, og dette gir store verdier som selvsagt skal komme fellesskapet til gode.

Så er det et annet spørsmål: Skal man bruke noe av dette overskuddet, eller for så vidt et annet overskudd – vi kunne liksom godt ha brukt penger fra oljefondsoverskuddet – og plassere i Statkraft for å øke deres muskler til å gjennomføre store investeringsplaner?

Vel, dette reiser omfattende spørsmål knyttet til Statkrafts rolle både i Norge og i utlandet. Det er spørsmål om hvordan selskapets kompetanse skal kunne utnyttes, hvilke muligheter som ligger for omstilling i selskapets omfattende virksomhet, og selvsagt også risikovurdering av

de investeringsprosjektene som skal gjennomføres, som styret gjør. Vi vil bruke den tiden som er nødvendig for å foreta beslutninger om dette, og svaret vil komme når vi er ferdige med det arbeidet.

Presidenten: Presidenten skal ikke blande seg inn i dialogen, bare minne om at utbytte også fastsettes ved vedtak i Stortinget, der mange partier har deltatt.

Vi går videre til spørsmål 5.

Spørsmål 5

Per Roar Bredvold (FrP) [12:05:11]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til nærings- og handelsministeren:

«Situasjonen i reiselivsnæringen og kanskje spesielt innenfor hotellnæringen er alvorlig. Permisjoner og varsler om dette er sendt ut fra mange bedrifter.

Vil statsråden bidra med f.eks. forslag til lavere skatter og avgifter og en mer smidig reguleringspolitikk for å bedre konkurransesituasjonen for næringen?»

Statsråd Trond Giske [12:05:37]: Jeg svarer på dette spørsmålet som ansvarlig statsråd for den overordnede reiselivspolitikken, da jeg tar utgangspunkt i at spørsmålet kommer opp som en følge av den vanskelige situasjonen flere reiselivsbedrifter er kommet i på grunn av askeskyen fra vulkanutbruddet på Island.

Jeg har vært opptatt av å ha oppdatert informasjon om konsekvensene av vulkanutbruddet og har derfor hatt løpende kontakt med berørte næringslivsorganisasjoner siden situasjonen oppsto. Norsk næringsliv har heldigvis vist god tilpasningsevne og vilje til samarbeid om utfordringene som er kommet som følge av vulkanutbruddet.

Reiselivsnæringen er betydelig berørt av situasjonen i lufttrafikken, og selv om forholdene nå synes å normalisere seg, betyr det ikke nødvendigvis at alt er som før i hele reiselivsnæringen. Jeg vil sørge for å ha god informasjon om konsekvensene for reiselivsnæringen også på lang sikt og løpende vurdere om det er aktuelt å sette inn særskilte tiltak. Så langt har Nærings- og handelsdepartementet i dialog med Innovasjon Norge vurdert bruken av midlene som er satt av til markedsføring av Norge som reisemål.

Innovasjon Norge har omfordelt sine tilgjengelige midler slik at markedsføringsinnsatsen foran sommersesongen i det norske, svenske, tyske og nederlandske markedet kan styrkes. Disse markedene er valgt fordi de representerer store kundegrupper som ikke er avhengige av fly for å komme til Norge. I fjor greide vi på bakgrunn av urolighetene i finansmarkedene å øke markedsføringsinnsatsen i nærmarkedene. Vi erfarte at dette hadde en gunstig effekt for reiselivsnæringen i 2009, og håper å oppnå samme effekt for sommersesongen 2010.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:06:59]: Jeg takker statsråden for svaret.

Nå var det ikke bare det vi har opplevd akkurat den siste tiden, som gjorde at jeg skrev spørsmålet, for det har

vært en negativ trend de siste årene når det gjelder antall overnattinger.

Etter at jeg skrev spørsmålet og leverte det, var det en fin artikkel i Aftenposten på mandag som forteller litt om dette. Det har vært en nedadgående trend fra 2007, og antallet overnattingdøgn har ikke vært så lavt på mange år som det var i 2009. Og når antall overnattingdøgn i Norge synker, så øker det f.eks. i vårt naboland Sverige.

Reiseliv er en viktig næring. Det er den fjerde største næringen, så vidt jeg husker. Reiselivsnæringen sysselsetter mange folk og er viktig for distriktene. Den betyr kvinnearbeidsplasser, sommerjobb og deltidsjobb for ungdommen. Det er generelt en god distriktpolitikk å være flink når det gjelder dette, og det er det jeg etterlyser. Og da er spørsmålet mitt om f.eks. en del av de tingene jeg nevner i hovedspørsmålet, kan gjøre det enklere.

Neste spørsmål dreier seg om Innovasjon Norge, om pengene våre blir brukt riktig i markedsføringen av Norge.

Statsråd Trond Giske [12:08:07]: Jeg mener at vi har et stort uutløst potensial i å utvikle Norge som reiselivsdestinasjon. Og dette handler om mange ting. Det handler om bedriftsstrukturen – næringsstrukturen i reiselivsnæringen – det handler selvsagt om markedsføring av Norge som reisemål, og det handler om å utvikle de opplevelsene som turister etterspør. Så vi må bruke mange virkemidler for å få det til.

Vi har nå en full evaluering av Innovasjon Norge. Innbakt i det vil selvsagt også reiselivssatsingen være, slik at vi av det forhåpentligvis kan lære hvordan vi kan bli enda bedre. Vi ser at vi er omtrent midt i laget i Norden – Sverige øker, Danmark reduserer, og vi ligger omtrent stabilt. Men det er nok fortsatt en stor jobb å gjøre for å synliggjøre Norge og gjøre utenlandske kunder bevisst på Norge som mulig reiselivsmål.

Per Roar Bredvold (FrP) [12:09:06]: Stabilt og stabilt – jeg vet ikke. I 2007 hadde vi 8,2 millioner overnattinger, og i 2009, altså to år etterpå, hadde vi nesten 1 million færre overnattinger. Så det er ganske store tall vi prater om. Og når vi samtidig vet at vi brukte 245 mill. kr på markedsføring i fjor og Sverige ca. 100 mill. svenske kroner, kan det tenkes at vi kanskje burde bruke pengene litt annerledes, f.eks. rette dem inn mot andre grupper.

Jeg leser jo hva Innovasjon Norge sier, at man har gjort det riktige, men jeg ser på Sverige, de har gjort ting annerledes. De har sett på hva de har gjort tidligere, og så sett på hva man kan gjøre framover, og forandre. Og de øker.

I tillegg: Det er jo en del ting vi kan gjøre for å gjøre det enkelt, f.eks. harmonisere alkoholavgiftene, redusere reiseomsen fra 8 prosentpoeng til 6, fjerne differensiering av momssatsen på mat – mange slike ting.

Statsråd Trond Giske [12:10:11]: Jeg tror de generelle rammebetingelsene for næringsvirksomhet er viktige for reiselivsbransjen, som for alle andre, men jeg tror det også ligger noen fundamentale oppgaver i å restrukturere bransjen, få større enheter, få mer slagkraft og større muskler. Vi er et høykostland, og det kommer vi til å for-

bli – det er levestandarden vår, som handler om at vi har høye lønninger. Da må vi være mer produktive, mer effektive og ha flere unike produkter enn de som kan tilby billigere reisemål.

Vi ser at kriseåret 2009 har slått ut for veldig mange land. Så jeg tror det er litt vanskelig å bruke 2009 som fasit på om vi har lyktes med reiselivsstrategien vår.

Jeg har store ambisjoner for den reiselivspolitikken som Regjeringen har ført, og mine forgjengere har også økt satsingen på dette vesentlig. I samarbeid med reiselivsnæringen selv er jeg helt sikker på at vi skal klare å utløse mye av det potensialet som vi har i Norge.

Spørsmål 6

Arne Sortevik (FrP) [12:11:21]: Dette er et spørsmål til samferdselsministeren:

«Norsk veinett og norsk jernbanenett forfaller. Denne utviklingen har foregått i mange år og under mange regjeringer. Men det er i årene fra 2005 med denne regjeringen at forfallet har tiltatt, og at situasjonen er blitt vesentlig forverret. Hvordan regjeringen håndterer mål for vedlikehold, måling og rapportering om vedlikehold og behov for tiltak, synes uklart.

Hva er statsrådets opplegg for å bedre oversikt over vedlikeholdet på vei og jernbane og for å gjennomføre tiltak for å stoppe forfall/fjerne etterslep?»

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:12:07]: Samferdselsdepartementet har bede Statens vegvesen om å gjera ei vurdering og eventuelt foreslå ein betre metode for å talfesta forfallet på veg. I den sammenhengen blir det òg sett på om det kan utviklast ein overordna indikator for status i vedlikeholdet. Samferdselsdepartementet har godkjent mandat, tidsplan og organisering av eit prosjekt som skal ferdigstillast i løpet av 2011.

Statens vegvesen vil i løpet av 2010 gjera ei detaljert registrering av det tekniske forfallet på tunnelar og bruer på riksvegnettet, som grunnlag for planforslaget frå transportetatane. Registreringane vil òg omfatta tilstanden for tunnelar og bruer på fylkesvegnettet. Dette vil danna grunnlag for arbeidet med rullering av Nasjonal transportplan 2014–2023 og Regjeringas vurdering av ambisjonsnivået for reduksjon av forfallet på riksvegnettet.

Når det gjeld tilstanden på jernbanenettet, viser eg til orienteringa eg gav i Stortinget 9. mars dette året og den etterfølgjande debatten i Stortinget 20. april i år. Som eg opplyste i den sammenhengen, er det største problemet for norsk jernbane at standarden på jernbanenettet mange stader er for dårleg. Dette gjeld særleg dei mest sentrale jernbanestrekningane, dei med størst trafikk. Dette har si årsak i manglande vedlikehold og fornying over mange år.

I 2006 engasjerte Jernbaneverket tysk jernbanekspertise for å kartleggja behovet for vedlikehold på det norske jernbanenettet. Resultatet av denne undersøkinga er seinare brukt i samband med budsjettframlegga.

I ettertid har det vist seg at konsekvensane av nedslittinga av dei mest sentrale jernbanestrekningane har vore

verre enn det Jernbaneverket tidlegare hadde rekna med. Det er vanskelegare å kunna sjå føre seg kva slags følgjer slitastjen på dei tekniske anlegga vil ha, ettersom fleire av anlegga nærmar seg slutten av den tekniske levealderen. Jernbaneverket har no sett i gang eit arbeid med ein ny gjennomgang av behovet for vedlikehold av jernbanenettet, som grunnlag for rulleringa av NTP i 2013. Om det i mellomtida er behov for å auka løyvingane til vedlikehold utover planføresetnadene i NTP, vil bli vurdert i samband med dei årlege budsjettframlegga.

Samferdselsdepartementet har no hatt ei grundig drøfting med Jernbaneverket for om mogleg å utføra meir vedlikehold i 2010 enn statsbudsjettet for 2010 gjev rom for. Eg er glad for å kunna melda at det blir ei tilleggsloving til Jernbaneverket i revidert nasjonalbudsjett.

Arne Sortevik (FrP) [12:14:47]: Takk for svaret.

Det er utmerket at det tas noen grep på veisiden for å skaffe seg bedre oversikt. Det trengs det nok også på jernbanesiden. Det trengs klarere mål for hva som er godt vedlikeholdt vei, og hva som er godt vedlikeholdt bane. Det trengs også en avklaring med hensyn til hvordan målene settes og ikke minst hvem som setter målene, og hvordan det skal ettermåles, etterprøves, hva som faktisk er situasjonen i forhold til de målene som settes. Bør ikke andre enn de etatene som er ansvarlig for løpende drift, stå for målingen? Bør vi ikke snart få på plass et helhetlig transporttilsyn som også dekker veisiden, der kanskje manglene er størst, for å få en mer selvstendig, frittstående måling av om veiene faktisk holder mål og om jernbanenettet faktisk holder mål?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:15:53]: Det er god kompetanse på veg i Statens vegvesen. Eg trur at dette prosjektet som skal ferdigstillast i 2011, vil imøtekoma i alle fall noko av det som representanten Sortevik her etterlyser på veg.

På jernbane er det slik at det har vore ein eigen gjennomgang i 2006 når det gjeld behovet for vedlikehold, som vart gjord av tysk ekspertise. Trass i denne gjennomgangen, som òg vart følgd opp i Nasjonal transportplan, viser det seg at det no er behov for ein grundigare runde. Det har ikkje minst vinteren og kulden no vist.

Arne Sortevik (FrP) [12:16:56]: Det er mange undersøkelser som viser at det er behov for langt mer omfattende tiltak enn det som ligger i den nylig vedtatte Nasjonal transportplan. Jeg står her nå med tilstandsrapporten fra Rådgivende Ingeniører, som har laget en tilstandsrapport om norsk infrastruktur, også for vei og jernbane, og på en skala fra 5, som er god, til 1, som er dårlig, får veiene 2,5 i karakter og jernbanen 2. Dette er bekymringsfullt. Derfor er den andre delen, av et todelt spørsmål, hvordan tidshorisonten og planene er for å stoppe forfallet og fjerne etterslepet. Hva er planen for hvordan man skal få vei og jernbane opp på et tilfredsstillende nivå innen rimelig tid? Hvor lang tid vil Regjeringen bruke på å dekke inn dagens etterslep på vedlikehold på vei og jernbane?

Statsråd Magnhild Meltveit Kleppa [12:17:57]: Lat meg no ta jernbanen fyrst. Der var altså den opphavlege planen 14 milliardar kr til vedlikehald i løpet av ein tiårsperiode. Det var det Jernbaneverket bad om. Så har dei no sagt at dei kan utføra dette vedlikehaldet på kortare tid – åtte år er det antyda. Det har vi som ambisjon å følgja opp på den måten at vi allereie i årets reviderte budsjett kjem med ei tilleggsøyving ut frå kva som kan gjerast no. Men så er det altså sett i gang ein ny prosess fordi det viser seg at det er behov for ytterlegare vedlikehald.

Når det gjeld veg, er målet å auka vedlikehaldet år for år, og så kjem, når dette prosjektet er ferdig, den store runden med omsyn til behovet for vedlikehald i samband med rulleringa av Nasjonal transportplan.

Presidenten: Spørsmålene 7, 8 og 9 er allerede besvart.

Spørsmål 10

Siri A. Meling (H) [12:19:21]: Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Avklaringen av delelinjespørsmålet i Barentshavet gir store muligheter for norsk olje- og gassindustri. Det er viktig at norske myndigheter viser en aktiv rolle i forhold til fremtidig utnyttelse av disse havområdene.

Vil statsråden på bakgrunn av denne avklaringen fremskynde den varslede petroleumsmeldingen, og når vil vi kunne regne med at den blir lagt frem for Stortinget?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:19:52]: Jeg syns jo det er hyggelig å få et spørsmål om dette, for jeg må si at det som skjedde i forrige uke, og det som noen av oss har vært med på over noe tid, er stort, og det er viktig for Norge. Det å nå også kunne snakke om det og diskutere det, gjør godt. Jeg oppfatter at det er en positiv ramme rundt dette, og det ligger jo også i spørsmålet fra representanten Meling.

Det er meget positivt at den norske og russiske forhandlingsdelegasjonen etter 40 år har kommet fram til enighet om delelinjen i Barentshavet og Polhavet. Før avtalen er endelig, skal den imidlertid undertegnes og ratifiseres i begge land. Ratifisering skjer gjennom godkjenning av avtalen i de to lands parlamenter – Stortinget i Norge og Dumaen i Russland.

Enigheten med Russland åpner helt nye perspektiver for samarbeid og utvikling i nord, om ressurser, næringsliv, arbeidsplasser, kunnskap og velferd. Den gir grunnlag for økt aktivitet og samarbeid mellom Norge og Russland også innenfor petroleumssektoren.

Et viktig element i en god, langsiktig forvaltning av våre petroleumssressurser er en gradvis tilnærming til nye områder. Vi er nå i startfasen av arbeidet med en konsekvensutredning for havområdet ved Jan Mayen. Vi følger framdriftsplanen knyttet til spørsmålet om petroleumsvirksomheten utenfor Lofoten og Vesterålen. Ressurskartlegging i Barentshavet er et viktig element i Re-

gjerings strategi, både opp mot nordområdene og i petroleumssammenheng.

Når avtalen er endelig, vil det derfor være logisk også å kartlegge dette området. Prosessen for dette, herunder en eventuell konsekvensutredning, vil følge den vanlige saksgangen, slik det er gjort for andre deler av norsk kontinentalsokkel.

I den stortingsmeldinga som representanten viser til, og som jeg nå arbeider med, om petroleumsvirksomheten, vil jeg plassere enigheten med Russland om delelinjen inn i et norsk petroleumsperspektiv. Det er min vurdering i dag at det tidsløpet som jeg har skissert for petroleumsmeldinga, er godt tilpasset en realistisk tidsplan for den endelige avklaringen av delelinjen mot Russland. Jeg tar derfor fortsatt sikte på å legge fram meldinga om petroleumsvirksomhet for Stortinget i begynnelsen av neste år.

Siri A. Meling (H) [12:22:11]: Jeg takker statsråden for svaret, og jeg registrerer i forhold til tidligere svar angående fremdriften på petroleumsmeldingen at den ikke kommer på slutten av dette året, men tidlig neste år.

Det som er viktig for Høyre, er at Regjeringen synliggjør en utålmodighet og ambisjoner når det gjelder disse nye havområdene. Det er viktig for oss at vi får kartlagt ressursgrunnlaget. Det er viktig for oss at vi får vært tidlig på banen i samarbeid med russerne om å sette miljøstandarder, om å bruke en optimal teknologi på aktiviteten i disse områdene. Da mener Høyre at det er viktig at Norge og våre myndigheter er på banen tidlig. Det vi frykter mest av alt, er at vi skal se det samme i fremtiden som vi har sett siden 2005, at Regjeringen ikke synliggjør visjoner, strategier og mål når det gjelder utviklingen av petroleumsnæringen også i disse nye områdene. På den måten er jeg fornøyd med svaret. Men kan statsråden garantere at petroleumsmeldingen kommer tidlig neste år?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:23:17]: Nå er datoer i ferd med å bli en vesentlig del av norsk politisk debatt. Det har vi konstatert de siste årene, og ikke minst de siste dagene, kanskje.

I det jeg nå sa, lå det åpenbart ingen dramatik når det gjelder dato. Men jeg har for egen del tenkt litt i motsatt retning av hva som lå i spørsmålet fra representanten Meling, at hvis f.eks. en ratifikasjon i Dumaen i Russland drøyer litt ut, syns jeg kanskje det vil være litt dumt å gjøre seg helt ferdig med meldingsarbeidet før en hadde rammene på plass og visste at det formelle også var lagt når det gjelder det spørsmålet vi nå diskuterer. Så det jeg har som svar på det, er en pragmatisk tenkning rundt hvordan vi best håndterer disse spørsmålene. Jeg mener, som representanten Meling, at det som nå skjer, er veldig spennende, og det er viktig at vi i Stortinget diskuterer dette igjennom og tenker gjennom hvilken holdning vi skal ha til disse nye områdene. Det har jeg også lyst til å gjøre gjennom stortingsmeldinga.

Siri A. Meling (H) [12:24:25]: Jeg takker igjen for svaret.

Jeg forstår ut fra de forhandlingene som har vært med russerne, at det også skal lages noen underliggende avtaler om hvordan vi tenker oss forvaltningen av ressursene, herunder også petroleumsressursene, i samarbeid med russerne.

Jeg vet ikke hvor mye statsråden kan si om dette, men jeg lurar på om statsråden, hvis han har mulighet til det, kan si litt om prinsippene som ligger til grunn for denne forvaltningen sammen med Russland, og eventuelt når vi kan forvente at en slik type avtale kan bli offentliggjort.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:25:07]: På det området har vi allerede kommet veldig langt, vil jeg si. Når det gjelder det viktigste spørsmålet, er vi ferdig. Det vi kunne sett for oss, var at vi i Norge håndterte disse spørsmålene om grenseoverskridende funn på samme måten som de gjør en del andre steder i verden: at en nær sagt taper fra hver sin kant og ikke har noen felles ressursforvaltning.

Vi har god historisk erfaring i Norge, særlig med Storbritannia, med det å lage avtaler om det. Det er også en del av avtalen nå. Det betyr at hvis det blir gjort funn på én side av grensen, må det andre landet kartlegge og komme med sitt innspill om hva det andre landet i så fall mener er på sin del av grensen når det gjelder volum. Så har vi prosedyrer for å gå videre fra det, hvor interessene fra begge landene skal jobbe videre sammen for å lage en plan for utvikling av området. Jeg mener det er en veldig god, skikkelig ramme på det området i denne avtalen.

Spørsmål 11

Trine Skei Grande (V) [12:26:38]: «Ifølge en artikkel i Bergens Tidende 27. april fremgår det at det skal finnes upubliserte rapporter fra Statnett som omhandler to mer miljøvennlige alternativer til det planlagte luftspennet mellom Sima og Samnanger. Deler av innholdet i rapportene er giengitt i konsesjonssøknaden fra 2006 og tilleggsutredningen fra 2007.

Er statsråden kjent med innholdet i disse rapportene, og vil han medvirke til at disse blir tilgjengelige for offentligheten før regjeringen konkluderer i klagesaken om linjen?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:27:14]: Det framgår av dokumentasjonen departementet bygger på under klagebehandlingen av ny 420 kV kraftledning fra Sima kraftverk til Samnanger transformatorstasjon, at Statnett har vurdert tre andre mulige hovedtraseer som foretaket ikke har funnet grunnlag for å gå videre med. Som systemansvarlig for det landsomfattende kraftoverføringsnettet og som ansvarlig for å søke om utbygging av overføringsledninger er det statens oppgave å kartlegge alternativer i nær kontakt med lokale og regionale nettselskaper for å sikre sammenheng i nettplanlegging lokalt og nasjonalt.

I materialet departementet har som grunnlag for sin klagebehandling, er det redegjort for de vurderte hovedløsningene, og det er gitt en begrunnelse for hvorfor det konsesjonssøkte alternativet er lagt til grunn, mens andre

alternativer ikke forfølges videre. NVE har vurdert dette, og jeg støtter NVEs vurdering av at det er gjort på en god nok måte i denne kraftledningssaken.

Kraftforsyningsberedskapen er den som for meg er det viktigste når vi nå skal sikre kraftforsyninga til Hordaland. Det er ikke til å komme fra at de tre andre mulige hovedtraseene ikke er gode nok ut fra forsyningsikkerheten og ut fra situasjonen i det totale norske kraftsystemet.

Etter hva jeg har brakt på det rene, er Statnetts utredninger offentliggjort så langt det lar seg gjøre uten å komme i konflikt med det regelverket som gjelder for avskjerming av informasjon av hensyn til kraftforsyningsberedskapen. Vi er alle tjent med at detaljerte oversikter over sentral- og regionalnettet med transformatorytelser, spenningsnivå og overføringskapasitet unndras offentlighet i den grad dette er pålagt etter beredskapsforskriften i kraftforsyninga.

Når det gjelder offentliggjøring av dokumenter generelt, er Statnett omfattet av offentlighetsloven, og jeg legger derfor til grunn at selskapet følger reglene i loven i disse spørsmålene.

Trine Skei Grande (V) [12:29:10]: Da drar jeg den konklusjonen at statsråden kjenner rapportene.

Dette er et enormt stort naturinngrep. Det er en vanskelig avgjørelse å ta. Alternativet som heter fjordkabel, er et veldig dyrt alternativ. Det alternativet det er snakk om her, kan være i størrelsesorden 30 mill. kr dyrere og oppover.

Det som er et større problem, synes jeg, for å skape tillit til prosessene, er at så mye av dette holdes hemmelig. Jeg skjønner det er viktig å ha grunnleggende sikkerhetssystemer knyttet til elforsyninga vår, men veldig mange av de spørsmålene som det er redegjort for, og som Bergens Tidende har spurt om, ønsker ikke Statnett å svare på. De sier først at de skal svare, og så gjør de det ikke.

Spørsmålet mitt er om statsråden vil bidra til at all informasjon som offentligheten trenger om trasévalg – ikke om kraftforsyninga generelt – vil bli lagt fram i prosessen.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:30:12]: Jeg har ingen intensjon eller ambisjon om at det skal være noe unødig hemmelighold rundt disse spørsmålene. Jeg mener at den diskusjonen som går rundt linja, er interessant; det er en type debatt som trengs i et samfunn før beslutninger skal tas. Så ja, de opplysningene som det er naturlig blir gjort kjent i det spørsmålet, bør gjøres kjent. Så viser jeg bare til de begrensningene som vi tross alt må erkjenne ligger der i forhold til beredskapsmessige spørsmål.

Når det gjelder de tre alternativene, altså Sima–Evanger, Odda–Samnanger og Sauda–Samnanger, tror jeg på en måte ikke vi skal dramatisere eller gjøre vurderingene rundt de linjetraseene til noe veldig eksklusivt eller nær sagt hemmelig. Det er vurderinger som er gjort, som det har vært debatt om. Jeg har sjøl blitt konfrontert med dem i ulike sammenhenger, og kan komme tilbake til det.

Trine Skei Grande (V) [12:31:25]: Det foreligger masse dokumentasjon knyttet til at Statnett holder informasjon tilbake. Det er mange spørsmål som ikke går på

beredskap, men som går på trasévalg og informasjon ved de ulike trasévalgene som holdes tilbake. Dette er en stor og viktig sak for viktige naturområder i Norge, som på en måte er vår nasjonale arv. Så mitt spørsmål er igjen om statsråden vil bidra til at Statnett svarer på de spørsmålene som de ikke med loven i hånd kan si at dette skal vi ikke svare på.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:31:56]: Jeg kan gjenta det jeg tror jeg har sagt to ganger nå.

Jeg mener at Statnett skal følge offentlighetsloven, skal bidra til å svare på spørsmål som blir stilt. Så er det noen spørsmål rundt disse sakene som er viktig for kraftforsyninga, og det gjør at det er noe informasjon som det ikke er naturlig å offentliggjøre. Men utover det gjelder offentlighetsloven, og det skal og bør Statnett forholde seg til.

Spørsmål 12

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:32:48]: «På møte mellom stortingsbenken fra Rogaland og aktører på Haugalandet 26. april 2010 uttalte Gassco at dagens prognoser for norsk sokkel viser redusert ressurstilgang til gassanlegget på Kårstø om 10–15 år. En konsekvens av det vil være færre investeringer på Kårstø-anlegget. Dette er dog ingen fasit, men en prognose, og Gassco håper på en mer proaktiv holdning fra politiske myndigheter for å hindre nedgangen.

Hvilke perspektiver og visjoner har statsråden for petroleumsnæringens landbaserte prosessanlegg?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:33:20]: Petroleumsnæringas landbaserte prosessanlegg er en del av en stor verdikjede. Dette må derfor ses i sammenheng med utviklinga av hele petroleumssektoren. Fortsatt fødetilgang til prosessanleggene forutsetter fortsatt produksjon. Regjeringas mål om å opprettholde leteaktiviteten etter olje og gass, gi oljeindustrien tilgang til interessante letearealer og legge til rette for nye feltutbygginger samt økt utvinningsgrad i eksisterende felt er derfor viktig for å opprettholde fødetilgangen til de landbaserte prosessanleggene.

God og regelmessig tilgang på leteareal er nødvendig for å sikre videre aktivitet på norsk sokkel. For å kunne utvinne petroleumsressursene som fins på norsk kontinentalsokkel, må man først lete etter og påvise uoppdagede ressurser. Leteaktiviteten er derfor en viktig indikator på framtidig produksjon. Myndighetene ønsker å legge til rette for et riktig aktivitetsnivå på kontinentalsokkelen gjennom konsesjonssystemet.

Gitt de store investeringene som kreves for å bygge ny gassinfrastruktur, og de relativt lave transportkostnadene i eksisterende systemer, vil olje- og gasselskapene ha incentiver til å benytte eksisterende gassinfrastruktur ved vurdering av ulike evakueringsalternativer for ny gass. Det er to særtrekk ved norsk sokkel som vil påvirke utviklinga av gassinfrastrukturen framover. Utvikling av nye områder som ligger nord for eksisterende rørledningsnett, vil

behøve ny gassinfrastruktur, samtidig som det er fallende produksjon fra de eksisterende gassfeltene.

Perioden 2013–2020 ser ut til å bli preget av høy utnyttelse av transportkapasiteten. Fra det blir gjort funn på norsk sokkel og til gassen er klar for å nå markedet, tar det erfaringsmessig minst ti år. Kapasitetssituasjonen i norsk gassinfrastruktur etter 2020 er derfor avhengig av beslutninger som fattes hos myndigheter og rettighetshavere nå. Slik kapasitetssituasjonen ser ut nå, vil det fra 2020 og utover åpne seg ledig kapasitet i det eksisterende transportsystemet som følge av at felt går av platå, og produksjonen fra enkelte felt som går av platå, faller raskt. Derfor er jeg opptatt av å ha en aktiv letepolitikk og legge til rette for å opprettholde produksjonen, sånn at vi fortsatt har fødetilgang til prosessanleggene og får viktige inntekter for Norge i mange år framover.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:35:36]: Det var veldig mye her som jeg synes jeg nesten kunne sagt selv. Derfor velger jeg å tolke det som positivt at Regjeringen ønsker å opprettholde gassnivået på dagens nivå for å sikre ressurstilgangen. Men selvsagt må en se på utviklingen i forhold til at en får utnyttet infrastrukturen noenlunde fornuftig. Det synes jeg er et positivt signal, hvis jeg forsto statsråden rett, fordi enkelte fra regjeringspartiene jo har gitt inntrykk av at man bevisst skal begynne å fase ut olje- og gassnæringen. Så skal ikke jeg gå videre med den debatten.

Det som allikevel er interessant å høre, er hvordan statsråden ser for seg at en skal bygge ut infrastrukturen videre nordover. Vil en fortsatt være positiv til å bygge rørledninger sånn at man til slutt kommer opp til Finnmark, hvis det viser seg at det er store gassfelt også i de forhåpentligvis nye norske territoriene som grenser til Russland? Eller ser statsråden for seg at det vil være på andre måter en skal få gassen til markedene derfra?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:36:39]: Det er et ganske stort spørsmål som representanten nå tar opp i sitt andre spørsmål. Det ville jo vært en svært interessant situasjon hvis vi gjorde gassfunn som gjorde det interessant å legge nye planer, se på mulighetene for å bygge infrastrukturen videre nordover. Vi ser at det funnet vi gjorde langt nord, på Snøhvit, ikke var i nærheten av å kunne forsvare den type infrastruktur, og da ble altså LNG-produksjon valgt.

Realiteten er vel at med de transportavstandene som er fra dette området og til eksisterende infrastruktur, skal funnene være betydelige før det å bygge rør er mer lønnsomt enn f.eks. å utvikle LNG-anlegg. Så det er ikke mulig å gi ett svar på spørsmålet. Det er et interessant spørsmål, men dette vil være helt avhengig av størrelsen på funnene vi gjør framover. Vi ser at vi har gjort noen interessante funn, men vi ser også at en del av leteboringa har gitt negative resultater.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [12:37:48]: Jeg takker statsråden for svaret.

Vi vet at for å kunne utvikle felt utenfor kysten av f.eks. Nord-Norge har man veldig stor oppmerksomhet på

lokal verdiskaping. Da er ofte ilandføring noe som en tar fram som et ønske. Samtidig vet en at hvis en nå får en litt mindre gassproduksjon enn det en har hatt, vil en på sikt kunne ha gassprosessanlegg som begynner å gå litt på tomgang.

Hvilke tanker har statsråden om det å bygge nye landanlegg for å legitimere ny gassvirksomhet i nord kontra det å forsøke som nasjon å utnytte de investeringene allerede har gjort? Dette er ikke et lurespørsmål, det er rett og slett for å få statsrådets syn på hva han tenker om dette kontra de planene russerne har om å legge gassrørledninger i nord og få gassen gjennom Russland, der Norge ikke vil få være med og prosessere dette i det hele tatt.

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:38:51]: På slutten av spørsmålet skjønte jeg at det var Russland og ikke Rogaland det gjaldt – jeg var et øyeblikk i tvil om det.

Jeg mener vel at dette er et spørsmål med mange x-faktorer, og nettopp det med de nye områdene øst i Barentshavet viser det på en veldig god måte. Hvis dette skulle vise seg å være veldig gassrike områder, vil det antakeligvis bety at Finnmark, kanskje Øst-Finnmark, får en helt annen rolle i forholdet til gass og gassprosessering enn det vi har sett så langt.

Jeg mener generelt at lokale ringvirkninger er en forutsetning for olje- og gassvirksomheten, og at vi må være tydelige på at det også skal oppnås gjennom det vi gjør. Så mener jeg at på hvilken måte dette skjer, er noe som må avklares ut fra størrelsen på de ulike funnene og sammensetningen av produksjonen i litt større områder, og hvilke muligheter vi har for landbasert utvikling.

Spørsmål 13

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:40:06]: «I revidert nasjonalbudsjett for 2009 ble anbudskonkurransen for rensing av gasskraftverket på Kårstø avlyst ved at midlene ble omdisponert. Dette medførte samtidig at investeringsbeslutningen ble utsatt på ubestemt tid. For Norges klimaregnskap er det viktig å komme videre med rensing på Kårstø. Nye kostnadsoverslag er nylig kommet på bordet.

Når vil anbudskonkurransen for rensing av gasskraftverket på Kårstø settes i gang igjen?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:40:35]: Som representanten Hjemdal påpeker, redegjorde Regjeringa i revidert nasjonalbudsjett for 2009 for beslutningen om å stanse anskaffelsesprosessen for bygging av et fangstanlegg på Kårstø til man har et klarere bilde av driftsmønsteret ved gasskraftverket.

Det er markedsmessige forhold som avgjør driftstiden ved gasskraftverket. Det har nå vært i drift i en lengre periode, og før det sto det stille i en lang periode. Dette illustrerer usikkerheten.

Samtidig ønsker Regjeringa å se nærmere på en mulig integrasjonsløsning mellom gasskraftverket og gassprosesseringsanlegget på Kårstø. På denne bakgrunn ble Gassco og Gassnova gitt i oppdrag å utføre en kartleg-

gingsstudie av en integrasjon mellom nevnte anlegg. Integrasjonen innebærer at gasskraftverket leverer strøm og varme til gassprosesseringsanlegget, og dermed erstatter eksisterende gassdrevne kompressorer og kjeler. Kartleggingsrapporten om integrasjon ble avgitt til Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet 22. mars i år.

Gassco og Gassnovas studie konkluderer med at integrasjon er teknisk gjennomførbart, og skisserer fem ulike scenarioer for integrasjon. Rapporten redegjør for foreløpige, svært grove kostnadsanslag for de ulike scenarioene. Rapporten viser til at det ikke er identifisert kommersielle drivere for noen av scenarioene, og at integrasjon forutsetter helkontinuerlig drift av gasskraftverket for å fungere som dampleverandør til gassprosesseringsanlegget.

Det har vært gjort et omfattende og viktig utredningsarbeid om CO₂-håndtering på Kårstø. Arbeidet har bidratt til å framskaffe viktig kunnskap om ulike aspekter ved å etablere fullskala CO₂-håndteringsanlegg på Kårstø. Nylig mottok departementet en ekstern kvalitetssikringsrapport om beslutningsgrunnlaget for Kårstø-prosjektet, en såkalt KS1-rapport. I regelverket om økonomistyring i staten stilles det krav om en ekstern kvalitetssikring for statlige investeringer med en anslått investeringskostnad på over en halv milliard kroner. Formålet med kvalitetssikringen er å få en uavhengig analyse som grunnlag for statlige vedtak.

Det er nå viktig å få et solid beslutningsgrunnlag i denne saken. Det er en stor sak. Det er komplekse og krevende prosjekter. Det betyr at man trenger litt tid på å gå igjennom dette arbeidet. De utredningene som er gjennomført, vil inngå som en viktig del av dette arbeidet og som et faglig grunnlag for det videre arbeidet med Kårstø-prosjektet. Som varslet i revidert nasjonalbudsjett i fjor vil Regjeringa komme tilbake til Stortinget når vi har gått igjennom dette på en skikkelig måte.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:43:12]: Jeg vet at statsråden mottok et manus fra Natur og Ungdom utenfor Stortinget i dag. Jeg håper at noe av det som sto i de engasjerte ungdommenes manus, blir brukt av statsråden på et eller annet tidspunkt. Parolene var om rensetid for Kårstø, stengetid for Mongstad.

Det er slik at Kårstø fikk konsesjon 6. oktober 2000. I 2005 hørte vi at Kårstø skulle være rensed innen 2009 – det vet vi ikke skjedde, Regjeringa har brutt sitt eget løfte om det. I februar 2009 startet Kårstø opp for fullt og har putret og gått siden det, og gitt et utslipp på 3 pst. av Norges klimagassutslipp. Derfor er det viktig at vi nå kommer videre med rensing på Kårstø. Statsråden sier at vi trenger litt tid, for det er en viktig beslutning, og det er komplekst. Men hva er tidsplanen til Regjeringa? Hva definerer statsråden som «litt tid».

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:44:12]: Jeg har ikke noen dato for det; da hadde jeg sagt det. Jeg konstaterer at det er et omfattende materiale som er blitt overlevert, dels fra Gassco og Gassnova og dels gjennom den nevnte KS1-rapporten. Så det at det må brukes tid på det framover, og at prosessene slik sett krever sitt, mener jeg ikke

er veldig overraskende. Men noen nærmere tidsanvisning enn det jeg nevnte, har jeg ikke.

Line Henriette Hjemdal (KrF) [12:44:48]: Dette er jo ingen god uke for klimaet med tanke på rensing av gasskraftverk når vi hører statsrådets svar og vet Regjeringens historie når det gjelder Kårstø, som skulle vært rensert i 2009. Fortsatt vet vi ikke når det skjer, eller om det skjer, og statsråden ga også beskjed 1. mai om at Regjeringen utsetter rensing av Mongstad. Men det er komplisert, det er det ingen av oss som betviler. Det er viktige beslutninger, det er det heller ingen av oss som betviler, men det er på en måte påkrevd at vi kommer oss litt videre.

Når det gjelder Mongstad, har statsråden sagt at vi må se på alle planene, når rensingen skal utsettes. Når man nå skal se på helheten, vet vi at på Mongstad er det en utslippstillatelse på nokså mye når det gjelder dette energikraftverket. Da blir mitt oppfølgingsspørsmål: Vil dette bli sett på, nå når Regjeringen foretar en helhetlig gjennomgang av endringer av vilkårene etter 1. mai-budskapet fra statsråd Terje Riis-Johansen?

Statsråd Terje Riis-Johansen [12:45:51]: Vi skal jo naturligvis nå gå igjennom alle avtalene med hensyn til Mongstad. Vi legger en ny framdriftsplan, og det gjør at en også må gå gjennom de avtalene som har vært, og de som det var planer om å komme fram til.

Når det gjelder utslippstillatelsen og forslaget – jeg hadde nær sagt – om å stenge kraftverket, vil jeg nok mene at det er visse praktiske utfordringer heftet ved å ta bort en energiproducent – ikke minst når det gjelder TCM-anlegget, som jo krever sitt med hensyn til energiforsyning. Så jeg tror ikke at det akkurat er et spørsmål for enkle svar – jeg hadde nær sagt – at det bare er å stenge det ned, og så er problemene løst. Vi har lagt et løp når det gjelder energiforbruk fra kraftverket, og det krever jo sitt med tanke på forbrukerne som skal nyttiggjøre seg den energien.

Spørsmål 14

Svein Harberg (H) [12:47:11]: Jeg har følgende spørsmål til forsknings- og høyere utdanningsministeren:

«Det foregår nå en kontinuerlig debatt om organisering av universitets- og høyskolesektoren. Alle synes å ha ett mål: hvordan samle seg og bli universitet. Stadig flere etterlyser en prinsipiell debatt om hvordan sektoren skal være i fremtiden, hvordan oppgavefordelingen skal være, og hvordan oppgavene skal finansieres. Også lederen i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen har tatt til orde for en debatt om dette i Stortinget.

Når kan vi forvente at statsråden kommer med en sak til Stortinget om struktur og oppgavefordeling for universitet og høyskoler?»

Statsråd Tora Aasland [12:48:00]: Regjeringens politikk for utvikling av universitets- og høyskolesektoren bygger på bred politisk enighet om at våre universiteter og høyskoler skal være autonome institusjoner med store

frihetsgrader. Som kjent var de fleste enige i Stjernø-utvalgets diagnose om behovet for en bedre arbeidsdeling og mer robuste fagmiljøer, men knapt noen støttet forslaget om en politisk styrt strukturreform i universitets- og høyskolesektoren. Begrunnelsene var bl.a. at omkostningene ville bli for store, og at eventuelle omstillinger måtte være faglig forankret og bygge på frivillighet.

I forbindelse med behandlingen og oppfølgingen av Stjernø-utvalgets innstilling slo Regjeringen fast at akkrediteringssystemet for institusjonsgodkjenning – altså reglene for om et lærested er høyskole, vitenskapelig høyskole eller universitet – ligger fast. Lærestedene må oppfylle et sett med kvalitetskrav hos Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen, NOKUT, før regjering og storting fastsetter eventuell endring av institusjonskategori.

To år etter at Stjernø-utvalget la fram sin innstilling, ser vi at institusjonene selv har tatt tak i utfordringene. I alle deler av landet er det etablert samarbeidskonstellasjoner basert på institusjonenes og fagmiljøenes egne vurderinger av faglige behov og gevinster. Jeg er imponert over omstillingsevnen og har stor tro på at dette vil innebære en styrking av norsk høyere utdanning og forskning. I flere tilfeller inngår også sammenslåing i planene – ikke som et mål i seg selv, men som et grep for faglig konsentrasjon og styrking. At noen også har som mål å bli universitet, oppfatter jeg som uttrykk for faglige ambisjoner. Det at en høyskole endrer status til å bli universitet, medfører ingen endring i de finansielle betingelsene og har dermed ingen konsekvenser for finansiering av sektoren som helhet.

Strukturendringer i universitets- og høyskolesektoren opptar mange, og temaet får mye oppmerksomhet. Det er positivt at så mange engasjerer seg i landets viktigste kunnskapsinstitusjoner. Regjeringen har fulgt dette opp gjennom å stimulere til mer samarbeid, bedre arbeidsdeling og større grad av faglig konsentrasjon i sektoren. Dette går under betegnelsen SAK. Målet med SAK er mer robuste fagmiljøer som kan drive forskning og utdanning av høy kvalitet, og mer profilerte institusjoner. Endringer i institusjonsstrukturen eller i institusjonsbetegnelse er ikke et mål i seg selv. Kunnskapsdepartementet følger med på denne utviklingen og støtter opp under de gode prosessene. Blant annet har vi nylig fordelt de 50 mill. kr som var avsatt i statsbudsjettet for i år til slike ulike SAK-tiltak. Disse går til forskjellige typer prosesser, både prosesser som sannsynligvis vil medføre strukturelle endringer, og prosesser som ikke vil gjøre det. I tillegg gir vi for annet år på rad egne midler til samarbeid og arbeidsdeling innenfor lærerutdanningen. I år er det ca. 15 mill. kr. Disse blir fordelt etter de regionale møtene med lærerutdanningsinstitusjonene, som finner sted nå i løpet av våren.

SAK-begrepet ble lansert i St.meld. nr. 30 for 2008–2009, Klima for forskning, og har vært omtalt i en rekke dokumenter til Stortinget, deriblant St.meld. nr. 44 for 2008–2009, Utdanningslinja, og i Kunnskapsdepartementets budsjettproposisjon for årets budsjett. Jeg vil også i Kunnskapsdepartementets fagproposisjon for 2011-budsjettet informere Stortinget om den videre utviklingen på feltet.

I tillegg hadde nylig Stortinget en interpellasjonsdebatt om samme tema. Jeg ser på denne bakgrunn ikke noe behov i dag for en egen sak til Stortinget om struktur og oppgavefordeling mellom universitet og høyskoler.

Svein Harberg (H) [12:51:45]: Jeg takker for svaret og er nok overrasket over at statsråden avviser helt å komme til Stortinget med en sak om dette. Det er altså slik at når vi møter de miljøene som er knyttet opp mot universitet og høyskoler, får vi tilbakemeldinger om at de etterlyser en klar retning i det arbeidet som nå pågår. Ja, det er riktig at SAK-prosjektet er en ønsket prosess, men det etterlyses altså noen klare retninger som de kan forholde seg til.

Universitetene snakker om betingelsene. I dag er det jo slik at en kan bli akkreditert, men det er ingen endrede betingelser. Høyskolene etterlyser i aller høyeste grad en gulrot for å forbli høyskoler. Det er også andre utfordringer som ligger her. Som en del av den forutsigbarheten universitets- og høyskolesektoren ønsker, etterlyser de nettopp en slik debatt. Har ikke statsråden fått med seg de ønskene?

Statsråd Tora Aasland [12:52:45]: Statsråden står selvsagt midt i både ønskene og debatten. Men det er viktig å understreke at retningen bestemmer de selv. De er autonome institusjoner. Det som er statsrådets oppgave, er å sørge for at de kvalitativt blir stadig bedre. Hvis jeg nå skulle legge til rette for en debatt om strukturen i høyere utdanning, var det nok enda flere som ville bli usikre enn de som eventuelt venter på noen klarere retningslinjer i dag.

Jeg ønsker ikke å endre spillereglene. Jeg ønsker å ha de spillereglene som Stortinget – alle partiene, også spørrepartiet – la til grunn i 2001 da denne saken ble bestemt. Jeg synes det ville være ganske underlig om jeg skulle legge til rette for at vi skulle ha en debatt om dette. Det ville få alle til å tro at vi nå skal endre de spillereglene som alle nå jobber etter.

Jeg vil stimulere til samarbeid, til arbeidsdeling, til faglig konsentrasjon. Jeg vil stimulere til bedre kvalitet, og jeg vil også appellere til institusjonene og si at de har et ansvar for hvordan de vil utvikle seg for stadig å bli bedre og for stadig å kunne samarbeide med andre.

Svein Harberg (H) [12:53:52]: Det er ingen tvil om at det var enighet om den saken i utgangspunktet. Når verden så går videre, er det høyst normalt at en tar en oppfølging hvis en ser at en trenger å gjøre det. Det er i hvert fall Høyre klar til.

Som jeg viser til i spørsmålet, er det også sentrale politikere fra regjeringspartiene som sier at det nå er på tide at vi tar en slik debatt. Det statsråden her sier, er at hvis f.eks. alle høyskoler nå slår seg sammen, blir akkreditert og får mulighet til å bli universiteter, gjør det ikke noe at høyskolesektoren forsvinner og vi sitter med bare universiteter.

Jeg synes det er en utvikling som vi absolutt bør diskutere i Stortinget. Jeg vet at mange i Stortinget har sin

mening om det. Det er en stor utfordring for universitetenes finansieringsform framover, som en da burde se på. Jeg synes derfor det er en smule underlig at statsråden fremdeles avviser det helt, men det må vi jo bare ta til etterretning.

Statsråd Tora Aasland [12:54:48]: Stortinget har hatt mange anledninger til å debattere dette og vil få anledninger framover, som jeg nevnte. Jeg vet ikke hva slags agenda Høyre har her, om man vil endre på disse spillereglene, om man vil gjøre forandringer i det som man i 2001 var med på. Det er langsiktige prosesser vi opererer med i denne sektoren. Jeg vil advare sterkt mot å gi signal om at vi nå forandrer spillereglene.

Men jeg vil gjerne ha Høyre med på laget når det gjelder å sikre både det som er høyskolenes kjerneoppgave, nemlig profesjonsutdanningen – uansatt hva de kaller seg, er det viktig – og å sikre at det er gode og forutsigbare vilkår for både universiteter og høyskoler. Jeg tror ikke det er noen fare for at de endringene som skjer nå, kan true verken profesjonsutdanningene eller forskningen. Debatten har vi, som sagt, hatt ved flere anledninger og kommer til å ha i tiden framover. Jeg ser derfor fram til gode debatter, også med Høyre, om disse viktige sakene.

Presidenten: Da går vi tilbake til spørsmål 1.

Spørsmål 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Elisabeth Aspaker til kunnskapsministeren, vil bli besvart av forsknings- og høyere utdanningsministeren på vegne av kunnskapsministeren.

Elisabeth Aspaker (H) [12:56:02]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Plus-Skolen i Gamlebyen/Fredrikstad representerer et verdifullt utdanningstilbud for små håndverksfag som gullsmed og skomaker. Sistnevnte utdanning er trolig Nordens eneste i sitt slag og sårbar som følge av varierende søkertall. Utdanningen er viktig også som rekruttering til ortopediske virksomheter. Endringer i finansieringsgrunnlaget gjør at utdanningens eksistens er truet.

Vil statsråden gjøre en fornyet vurdering av finansieringsmodellen for de minste håndverksfagene?»

Statsråd Tora Aasland [12:56:36]: Jeg vil framføre følgende svar på vegne av kunnskapsministeren:

Tilskudd til de private videregående skolene gis over kap. 228 post 71 i statsbudsjettet. Tilskuddet gis etter en sats pr. elev som bygger på kostnader i tilsvarende offentlige skoler. Det beregnes egne satser for hvert utdanningsprogram.

Plus-skolen, som det spørres om, er en privat videregående skole som har tilbud om utdanningsprogrammet design og håndverk, og får statstilskudd pr. elev etter satsen for dette utdanningsprogrammet. Per 1. april 2010 hadde skolen 52 elever.

Jeg er usikker på hvilke endringer i finansieringsgrunnlaget representanten Aspaker sikter til. Det er ikke gjort endringer i tilskuddsmodellen for private videregående skoler i budsjettet for 2010. Satsen for utdanningsprogram for design og håndverk har økt fra 2009 til 2010, fra 118 700 kr i 2009 til 124 600 kr i 2010.

Private skoler med tilbud om opplæring i små håndverksfag har ingen egen finansieringsmodell. Tilskuddsmodellen for private videregående skoler er bygd opp med satser for hvert utdanningsprogram som inngår i Kunnskapsløftet. Det foreligger ingen planer om å endre tilskuddsmodellen på dette punktet.

Jeg tolker spørsmålet fra representanten Aspaker dit hen at hun er opptatt av departementets arbeid for små håndverksfag generelt. Gamle håndverksferdigheter er en del av vår kulturarv som det er viktig å ta vare på. I dag står det totalt 31 fag på listen over små og verneverdige fag. Innenfor disse fagene gis det et særskilt tilskudd til lærebedrifter. Det er et svært viktig tiltak for å bidra til å videreføre opplæring i håndverkstradisjonene.

Kunnskapsdepartementet samarbeider i dag tett med partene i arbeidslivet for å ivareta og utvikle små og verneverdige fag. Når det gjelder det videre arbeidet, har Utdanningsdirektoratet fått gjennomført en kartlegging av status for små håndverksfag i regi av Econ Pöyry. Rapporten ble publisert i mars 2009, og Utdanningsdirektoratet er bedt om å vurdere denne og foreslå oppfølgingspunkter. På bakgrunn av dette vil departementet vurdere hvordan arbeidet bør følges opp videre.

Nordisk samarbeid om små og verneverdige fag vil her være et viktig element. Blant annet har Nordisk Ministerråd bevilget midler for å se på mulige modeller for nordisk samarbeid. Her vil en gruppe for nordisk skolesamarbeid og yrkesutvalgsgruppen starte et prosjekt høsten 2010 for å se på muligheter for samarbeid om opplæring i utvalgte små håndverksfag i Norden. Kunnskapsdepartementet har avsatt 1 mill. kr til arbeidet med nordisk samarbeid i Utdanningsdirektoratet i 2010.

Elisabeth Aspaker (H) [12:59:12]: Statsråden har rett i at endringen ikke har skjedd det siste året. Endringen skjedde faktisk tilbake i 2001, under Trond Giske da han var utdanningsminister.

Så viste det seg at problemene for disse minste fagene har bygd seg opp, og noen av fagene er i dag så små at det er klart at det å finansiere de minste fagene på samme måte som man finansierer de aller største fagene som har mange elever, er – for å bruke et uttrykk – nesten litt rått parti i forhold til de utfordringene de minste fagene har.

Finansieringen i dag skaper stor usikkerhet. Det kan også gjøre at elever ikke søker. Man er inne i en veldig dårlig sirkel. Samtidig ser vi at denne skomakerutdanningen leverer fagfolk til Sophies Minde, den leverer fagfolk til ortopediske verksteder, som bygger spesialfottøy til mange mennesker som trenger det. Ser statsråden at det haster med å gjøre noe med tanke på finansieringen av disse fagene, slik at de ikke dør ut mens man venter på andre rapporter?

Statsråd Tora Aasland [13:00:14]: Jeg deler selvsagt spørrerens omtanke for de små håndverksfagene, noe jeg har redegjort for i svaret. Men jeg synes jo det er noe underlag at man henviser til en endring i finansieringssystemet som faktisk skjedde i 2001 – det begynner jo å bli noen år siden.

Det har vært en utvikling siden som handler om at disse skolene har et forutsigbart system. Det gis et tilskudd etter sats pr. elev, som beregnes ut fra et tilskuddsgrunnlag. Dette grunnlaget hentes fra KOSTRA, der kommuner og fylkeskommuner rapporterer sine kostnader til skole. Det er et forutsigbart system, og i departementet har vi ikke mottatt noen henvendelser verken fra denne skolen eller fra andre med tilsvarende fagkrets om de påståtte problemene som spørreeren tar opp.

Jeg noterer meg selvsagt spørrerens spørsmål og skal bringe det videre. Men vi har altså ikke – bortsett fra denne henvendelsen i spørretimen – mottatt noen meldinger om at det er et problem med finansieringssystemet for disse skolene.

Elisabeth Aspaker (H) [13:01:17]: Det er jo et problem at skomakerutdanningen spesielt nå står i fare for å bli nedlagt. Det sier seg selv at med et finansieringssystem med en stykkpris har man i en klasse på 30 en betydelig inntekt og midler å drive for, mens man i et lite fag, hvor man kanskje tar opp under ti elever – som er det søkningsgrunnlaget man har – vil ha store utfordringer knyttet til å få den driften til å gå rundt.

Jeg skulle ønske at statsråden kunne være mer imøtekommende med hensyn til å gå inn i denne problemstillingen. Jeg tror vel ikke det helt stemmer, som statsråden her sier, at dette ikke har vært tatt opp. Det har jo vært et tilbakevendende tema at de minste fagene sliter – kua sulter mens gresset gror. Det lages utredninger, men jeg – og Høyre – er veldig bekymret for at barnet her skal bli kastet ut med badevannet, fordi det tar så lang tid før man får på plass det Regjeringen mener skal være et finansieringssystem til å leve med.

Statsråd Tora Aasland [13:02:20]: Jeg vil minne spørreeren om at hennes parti faktisk satt med regjeringmakten i fire av de årene som er gått siden 2001, da dette systemet ble innført. Hvis det hastet så veldig, var det vel kanskje ikke av veien å gjøre noe på den tiden.

Her er situasjonen slik, som spørreeren sikkert kjenner til, at ifølge regler for de private skolene har man en utfordring hvis det blir færre enn 15 elever. Med tre sammenhengende skoleår med under 15 elever har man et problem i forhold til tilskuddet.

Jeg viser igjen til det jeg sa i mitt svar på vegne av kunnskapsministeren, at vi ser på dette i nordisk sammenheng. Vi er opptatt av å bevare de gamle håndverksfagene og de gamle håndverkstradisjonene på best mulig måte, og foreløpig har ikke vi fått noen bekymringsmeldinger fra denne skolen eller fra lignende skoler om akkurat den utfordringen.

Jeg tar med meg det spørreeren har redegjort for her, i det videre arbeidet både på norsk og på nordisk basis.

Presidenten: Stortinget går da til spørsmål 15.

Spørsmål 15

Fra representanten Torgeir Trældal til landbruks- og matministeren:

«Nord-Norsk Ferdigplen AS har søkt Mattilsynet om dispensasjon for å importere 500 kg med plengressfrø. Frøet det er søkt om, produseres i Alaska. Bedriften som leverer ferdiggress i Nord-Norge, trenger et gressfrø som er mer vintersterkt og hardført, og dermed bedre egnet for gressproduksjon nord for Polarsirkelen.

Vil statsråden hjelpe Nord-Norsk Ferdigplen å få importert de gressfrøene de trenger, slik at de er i stand til å levere ferdigplen også nord for Polarsirkelen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt til neste spørretime.

Spørsmål 16

Bente Thorsen (FrP) [13:03:37]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til fornyings-, administrasjons- og kirkeministeren:

«Er statsråden villig til å endre regelverket for føring av kirkebøker, slik at Kirken også kan ta i bruk dagens teknologi og nyte godt av den effektivisering som dette gir?»

Statsråd Rigmor Aasrud [13:03:58]: I Norge er det ført kirkebøker siden 1600-tallet. Helt fram til 1980-årene hadde kirkeboka en viktig funksjon som offentlig register. Det var i kirkeboka man fant opplysninger om f.eks. fødsler, ekteskapsinngåelser og dødsfall. Ansvar for å registrere denne type opplysninger er nå overført til folkeregisteret eller andre instanser. Attester som utstedes fra kirkebøkene, har ikke lenger såkalt offentlig troverdighet. Kirkeboka er med andre ord i all hovedsak blitt begrenset til et register over kirkelige handlinger, og den er uten sivilrettslig betydning.

Det sentrale medlemsregisteret for Den norske kirke, som ble etablert i 1999, tar i bruk dagens teknologi. I 2009 ble en ny IKT-plattform for medlemsregisteret implementert. Denne registerløsningen legger til rette for elektronisk registrering av data lokalt i det enkelte sokn. Registeret gir oversikt over medlemskap i og tilhørighet til Den norske kirke gjennom registrering av bl.a. dåp, innmeldinger og utmeldinger. I tillegg benyttes de innsamlede opplysningene som grunnlag for manntallslistene i de kirkelige valgene. Registeret dannet grunnlaget for kirkevalgene høsten 2009 og produksjonen av valgkort. Den nye løsningen har bidratt til å bedre kvaliteten i medlemsregisteret. Løsningen legger også et grunnlag for framtidige effektiviseringsgevinster for den lokale kirken, og disse kan realiseres ved å videreutvikle den plattformen som allerede er i bruk.

Målsettingen må derfor være å avvikle dagens papirba-

serte kirkebokføring og videreutvikle medlemsregisteret i retning av en elektronisk kirkebok. Men før den papirbaserte ordningen kan avvikles, må en elektronisk løsning faktisk være på plass. Kirkerådet er nå inne i en prosess for å utvikle en modul for elektronisk innrapportering av kirkelige handlinger. Det må vurderes nærmere hvor omfattende dokumentasjon kirkeboka skal inneholde i framtiden. Jeg mener at en må vurdere om det vil være hensiktsmessig å registrere alle opplysninger som i dag registreres i kirkeboka, i en framtidig elektronisk base. Som nevnt har kirkebokføringen ikke den samme betydningen som før, og andre offentlige instanser har overtatt registrering av f.eks. vigsel.

Jeg er opptatt av at systemet må ivareta nødvendige krav til sikkerhet og på en god måte møte de praktiske utfordringer og behov som er lokalt. Registrering av denne typen personopplysninger skaper noen særlige utfordringer, ikke minst fordi det er svært mange brukere av systemet på lokalplanet.

Den norske kirke har i tillegg etablert en felles IKT-strategi, som griper fatt i behovene for å utvikle en mer helhetlig og effektiv tilnærming til både lokal registerføring og sentrale behov og krav. Arbeidet med å realisere denne IKT-strategien har – etter det Kirkerådet opplyser – startet. Ett av tiltaksområdene er å sikre gode lokale løsninger, slik at kirkestabene skal få moderne IT-verktøy som støtter deres arbeid. I den forbindelse vil Den norske kirke gjennomgå hva som er relevante lokale behov, og hvilken statistikk og hvilke styringsdata som trengs for nasjonal planlegging. Jeg mener det er viktig at Kirken selv finner fram til gode løsninger her og ikke utvikler IKT-løsninger for å løse ett problem av gangen. Jeg stiller meg derfor bak den helhetlige innfallsvinkelen Kirken selv har til disse utfordringene.

Kirkeloven har i dag bestemmelser både om kirkebokføring og medlemsregister. Jeg arbeider nå med et høringsnotat som legger opp til å justere bestemmelsene om kirkebokføring, slik at den ikke skal være til hinder for at registrering av kirkelige handlinger i framtiden kan skje elektronisk.

Bente Thorsen (FrP) [13:07:56]: Jeg er delvis fornøyd med svaret. Men det er vel muligens jeg som har stilt et litt for kort spørsmål, for nå blander faktisk ministeren et sentralt kirkeregister og et lokalt kirkeregister. Dette dreier seg utelukkende om et lokalt kirkeregister, som ikke på noen som helst måte er avhengig av et sentralt register.

I dag er det faktisk slik at på mange av kirkekontorene er de fullt ut i stand til å trykke på knappen og få ut personlige opplysninger. Det er samme papirkvalitet som kirkebøkene og samme utskriftsform.

Da er mitt spørsmål til statsråden: Jeg antar at ministeren etter denne oppklaringen umiddelbart setter i gang den endringen, slik at de forskjellige kirkekontorene får ta i bruk den elektronikken.

Statsråd Rigmor Aasrud [13:08:48]: Som jeg sa i mitt svar, jobber jeg nå med et høringsnotat om saken. Det vil være klart i løpet av svært kort tid. Om man da skal til-

late at man bruker lokale løsninger helt uavhengig av det som Kirken sentralt har behov for, er jeg usikker på. Det er viktig at man hensyntar de nødvendige personopplysninger og de regler som gjelder for det, og vi må forsikre oss om at man ikke har registre som ikke er i samsvar med kravene til personvern.

Når det gjelder det sentrale medlemsregisteret i Kirken, er det også slik at det vil være tungvint dersom man skal føre to registre. Så jeg støtter altså Kirkerådet i arbeidet med å ha et felles register, der man registrerer opplysninger på ett sted – ikke både i et sentralt medlemsregister og i en lokalt ført kirkebok. Jeg tror det er viktig at vi på sikt har begge deler inne i ett register.

Bente Thorsen (FrP) [13:09:43]: Jeg må si at jeg er forundret over at ministeren gir ordet «evighet» et helt annet innhold enn det som blir brukt i den kirkelige terminologien. Det at man trenger en utredning av dette, er helt ufattelig. Det ligger altså på plass allerede i dag på kirkekontorene. Det er kun å trykke på knappen, binde dette papiret inn i skinninnbundet perm – og legge papiret inni. Jeg kan ikke forstå at det skal være nødvendig at det tar noe tid.

Tidligere har kirkeministeren og jeg hatt dialog, og da har jeg fått klar beskjed om at man forventer at Kirken blir driftet på en mest mulig effektiv måte. Så er man her med på å sette propper i det systemet, som medfører at Kirken får økte utgifter – midler man ellers kunne ha brukt til personlige aktiviteter. Så det må jeg si at jeg er forundret over.

Men i påvente av denne utredningen, er det da slik å forstå at kirkeministeren er villig til å bevilge ekstra midler til Kirken?

Statsråd Rigmor Aasrud [13:10:46]: Som jeg sa, vil vi legge til rette for at man kan ha elektronisk føring av kirkebøker. Så vil jeg respektere Kirkerådets ønske når man skal vurdere om man skal ha lokale løsninger eller fellesløsninger for de enkelte kirkene. Det er jo Kirkerådet som har ansvaret for dette, og som også må være ansvarlig for å ha en god nok datasikkerhet, slik at ikke opplysninger kommer på avveier.

For å få på plass et sentralt medlemsregister ble det bevilget 20 mill. kr. 13 mill. kr gikk over statsbudsjettet, og vi har økt driftsutgiftene fra 3,5 mill. kr til 9,4 mill. kr for å ha en god drift av registeret. I tillegg har jeg i år bevilget 1 mill. kr for å få på plass en sentral strategi og for å få klarert de spørsmålene som representanten her tar opp, slik at vi kan ha god sikkerhet og en god lokal tilpasning for disse registrene. Men jeg vil altså avvende det svaret Kirkerådet gir, før jeg gir eventuelt andre føringer.

Spørsmål 17

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [13:12:03]: «I forbindelse med petroleumaktiviteten langs kysten er det meir aktualisert dei forskjellige ilandføringsalternativa i nord.

Vil statsråden sjå det som naturleg at Kystverket får ei

framtrekande rolle i ei fagleg vurdering av dei alternativa som er aktuelle?»

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:12:23]: Kystverket er fagleg rådgjevar til Fiskeri- og kystdepartementet i lag med bl.a. Fiskeridirektoratet og Havforskningsinstituttet. Dei faglege råda departementet får frå etatane, vil danne grunnlaget for den faglege vurderinga departementet gjer med omsyn til val av ein eventuell ilandføringsplass. Det er naturleg at Kystverkets faglege kompetanse vil vege tungt, og svaret på spørsmålet om Kystverket vil få ei framtrekande rolle, blir derfor ja.

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [13:13:00]: Takk for svaret. Som statsråden beskriv det, har jo Kystverket ansvaret for beredskap mot akutt forureining. I samband med diskusjonen rundt boring for i større grad å fastleggje dei ressursane som ein har under havbotnen utanfor Lofoten og Vesterålen, vil jo ein konsekvens av dette bli at dette området vil bli framstilt som ekstra sårbart, og då bør også ekstra ressursar setjast inn for å førebyggje.

I statsbudsjettet for 2010 er ikkje Nord-Noreg tilgodesett med ekstraordinær satsing, trass i at ein ser at betyddelege mengder med olje allereie passerer rimeleg nær desse områda i form av skip som fraktar olje. Desse skipa blir beskrivne som å ha ein potensiell veldig stor fare for å kunne gå på land eller på andre måtar å kunne kome i havsnød som gjer at ein risikerer å få store utslepp.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:14:05]: Nå har jeg en følelse av at vi kanskje snakker om to forskjellige ting. Spørsmålet var jo knyttet til et eventuelt ilandføringssted og Kystverkets rolle i det. Svaret på det spørsmålet er ja.

Når det gjelder Kystverkets økonomi knyttet til generell oljevernberedskap – det er for så vidt et helt annet spørsmål, men som jeg kan likevel kommentere – er jo hele tiden Kystverkets aktivitet risikobasert. Der er det iverksatt en hel del tiltak for å redusere risikoen. Det aller viktigste i nord – og det antar jeg at representanten er kjent med – er seilingsledene vi har fått godkjent langt til havs, som ett eksempel som forhåpentligvis reduserer både risikoen og dermed behovet for aktivitet og da igjen kostnadene i siste instans.

Presidenten: Presidenten vil bare minne om at tilleggsspørsmål skal være et tillegg til hovedspørsmål og ikke et nytt tema. Men statsråden står selvfølgelig fritt til å svare, slik hun nå også gjorde. Ønsker Grimstad tilleggsspørsmål?

Oskar Jarle Grimstad (FrP) [13:15:07]: Ja takk, det ønsker eg. Det går på beredskapsrolla som Kystverket har.

Vi såg no at under «Full City»-ulukka blei Kystverket sterkt kritisert for ikkje å vere i inngrep med lokale beredskapsplanar, og ved å bruke lokal kunnskap og kjennskap vil ein kunne ha ei meir proaktiv rolle når det gjeld å kunne setje i verk nødvendige tiltak for å få skadeomfanget minst mogleg. Så i oppfølginga av dette er spørsmålet då om Kystverket etter statsråden si oppfatning i stør-

re grad bør gå inn i lokale planar og planverk for å utnytte dei ressursane som ligg i lokal samanheng.

Statsråd Lisbeth Berg-Hansen [13:15:55]: Igjen vil jeg minne om at spørsmålet var knyttet til et eventuelt ilandføringssted av olje. Rett nok var det ilandføring av olje i fullt monn med «Full City», men ilandføringsstedet var ikke akkurat planlagt.

Til spørsmålet kan jeg si at den lokalkunnskapen og det samarbeidet som er mellom lokale aktører, Kystverket og sentrale myndigheter, selvfølgelig er helt avgjørende for å få til gode prosesser og gode løsninger. Det ser vi ikke minst i forbindelse med nettopp «Full City» – det å få til en samhandling der er viktig, og det å ha gode kunnskaper i forkant av om det er spørsmål knyttet til ilandføringssted eller den generelle oljevernberedskapen, er selvsagt fornuftig. Det er noe jeg legger vekt på at vi skal ha – lokal kunnskap.

Spørsmål 18

Øyvind Håbrekke (KrF) [13:17:05]: «Ifølge statsbudsjettet for 2010 hadde 115 barn og unge vedtak om plassering i fosterhjem og ventet på fosterhjem pr. 31. januar 2009. Ytterligere 619 var meldt inn som aktuelle for plassering i fosterhjem. I tillegg fryktes det at det er store mørketall på området. Ideelle organisasjoner, deriblant Kirkens Sosialtjeneste og Frelsesarmeen, ønsker å drive rekruttering av fosterhjem, men får signaler fra direktoratet om at dette ikke er ønskelig.

Ønsker statsråden ideelle aktørers innsats til fosterhjemsrekruttering?»

Statsråd Audun Lysbakken [13:17:42]: Det er viktig at vi har nok fosterhjem, og at fosterhjemmene får oppfølging, sånn at de kan gi gode tilbud. Det er alvorlig at flere barn og unge mangler fosterhjem. Jeg deler representantens bekymring for dette. Barn som skal plasseres i fosterhjem, er utsatte og sårbare, med et spesielt behov for omsorg og trygghet. Det er Bufetat som har ansvaret for å rekruttere og formidle fosterhjem, mens barnevernstjenesten i kommunene har ansvaret for å godkjenne fosterhjemmene. Det jobbes systematisk og målrettet med å rekruttere nok fosterhjem. Blant annet er det iverksatt følgende strakstiltak for å redusere ventetiden:

For det første går fosterhjemstjenestene nå gjennom alle klargjorte fosterfamilier for å se om disse kan ta imot andre barn og unge enn de opprinnelig hadde tenkt.

For det andre vil Bufetat styrke fokuset på hva som er effektive rekrutteringstiltak, og kommer i 2010 til å øke satsingen på rekruttering av fosterhjem i større tettsteder og på hjem for ungdom, som er det vi har særlig mangel på.

For det tredje skal det vurderes nøyer om det finnes omsorgspersoner i barnets slekt og nære nettverk. Bufetat vil bistå kommuner som trenger hjelp med vurderingen, bl.a. gjennom bruk av familieråd, for å finne gode omsorgspersoner i barnets nærmiljø.

Videre vil fosterhjemstjenestene ta kontakt med tidligere fosterhjem for å oppfordre dem til å gjøre en ny innsats for barn i sitt nærmiljø. Dette er familier som allerede har fått opplæring, som har erfaring fra før, og som derfor kan komme inn i dette på relativt kort varsel.

Så er det også sånn at ventetiden for å adoptere fra utlandet øker, og antall barn som adopteres fra utlandet, minsker. Å bli fosterhjem kan være et alternativ for en del av dem som ønsker å gi omsorg til barn. Bufdir vil derfor kommunisere muligheten for å bli fosterforelder til alle dem som søker om å adoptere.

Det er Regjeringens politikk i størst mulig grad å bruke offentlige tjenester. Dette gjelder også innenfor barnevernet. Det er også Regjeringens politikk å prioritere ideelle aktører, i den grad vi har behov for å bruke private tjenester. Det gjelder samtlige tjenester, også fosterhjem. Den enkelte region i Bufetat må selv foreta en vurdering av hvorvidt de har behov for å kjøpe fosterhjem av private.

Selv om rekrutteringen av fosterhjem i utgangspunktet er en offentlig oppgave som tilligger Bufetat, er det ingen ting i veien for å samarbeide med private aktører om rekruttering av fosterhjem. Jeg er derfor positiv til at ideelle organisasjoner bidrar til å rekruttere fosterhjem, og vil tydelig signalisere dette overfor Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Bufetat vil likevel fortsatt ha et overordnet ansvar for å påse at det innenfor hver region finnes et tilstrekkelig antall fosterhjem som kan ivareta de ulike plasseringsbehov.

Når det gjelder formidlingen av fosterhjem til det enkelte barn, er det statlig, regional barnevernsmyndighet som har ansvaret for dette. Det følger av barnevernloven at det er «forbudt for privatpersoner å drive formidlingsvirksomhet for plassering av barn uten adopsjon for øye». Dette innebærer at private aktører ikke kan plassere barn i fosterhjem, og bestemmelsen er et uttrykk for at sånn virksomhet anses som en offentlig oppgave. Men det siste regner jeg med er ukontroversielt, og at også spøreren er enig.

Det korte svaret på representantens spørsmål er derfor ja, og jeg vil ta kontakt med direktoratet for å tydeliggjøre det signalet.

Øyvind Håbrekke (KrF) [13:21:54]: Først vil jeg gjerne kommentere det momentet statsråden anfører om at Regjeringen først og fremst ønsker å bruke offentlige tjenester. Da vil jeg også minne om at barnevernet ble etablert i Norge også før det ble en statlig oppfinnelse, nettopp gjennom organisasjonenes engasjement.

Så er jeg glad for at statsråden nå åpner for at disse organisasjonenes kapasiteter og ressurser på området skal brukes. Det er uholdbart at unger står i kø for å få fosterhjem hvis vi kan gi dem mulighet for å få det.

Mitt neste spørsmål til statsråden blir da: Ser statsråden at de frivillige organisasjonenes nettverk, som Frelsesarmeen, Kirkens Sosialtjeneste og andre av deres støttespillere rundt om i landet, kan gi et større rekrutteringsgrunnlag som kan gjøre at vi får flere fosterhjem?

Statsråd Audun Lysbakken [13:22:56]: Jeg er litt forundret over at representanten er forundret over mitt signal når det gjelder prioriteringer, for meg bekjent har alle partier, også Kristelig Folkeparti, lagt vekt på at vi må utnytte den offentlige kapasitet vi har i barnevernet, noe vi ikke alltid er flinke nok til. Jeg tror heller ikke det er uenighet på Stortinget om at det er viktig at en solid andel av barnevernstjenestene våre utføres av det offentlige.

Så vil det alltid være slik, tror jeg, i barnevernet at det også er behov for private og da fortrinnsvis ideelle aktører. Dette med rekrutteringsarbeidet til fosterhjem er et godt eksempel på et område der vi vil ha god bruk for den hjelp, den kompetanse og de nettverk som ideelle organisasjoner har. Den innsatsen ønsker jeg velkommen i den veldig viktige jobben vi har med å rekruttere flere fosterforeldre. Jeg ser fram til de bidrag som Frelsesarmeen og andre kan gi til det.

Øyvind Håbrekke (KrF) [13:23:59]: Mitt poeng var bare å understreke at de frivillige organisasjonene alltid har hatt en plass i barnevernet, og dermed også bør ha det. Det var for så vidt ikke noe annet enn det.

Jeg er glad for at statsråden gir et tydelig signal om at han er åpen for at de frivillige organisasjonene skal få rekruttere fosterhjem, fordi mange organisasjoner i ulike regioner har opplevd, ikke minst det siste året, å få negative tilbakemeldinger fra Bufetat på nettopp det, og det er paradoksalt når barn står i kø for å få fosterhjem.

Jeg vil derfor utfordre statsråden til å gå i dialog med de frivillige organisasjonene og spørre om han er åpen for en dialog om hvordan de over tid kan få utnyttet sitt potensial i størst mulig grad for å rekruttere flere fosterhjem. Jeg vil også utfordre statsråden på fra hvilket tidspunkt

de nye signalene her vil bli gjeldende overfor Bufetats praksis.

Statsråd Audun Lysbakken [13:25:04]: Som sagt vil jeg raskt ta kontakt med direktoratet for å tydeliggjøre det signalet. Jeg vil nok tro at en del av de sakene der frivillige organisasjoner opplever at det ikke har vært et ønske om at de skulle bidra med fosterhjem, er knyttet til fosterhjems plasseringer, som igjen er knyttet til institusjoner som vi i noen tilfeller skal ha mindre av.

Men når det gjelder ordinære fosterhjems plasseringer, mener jeg at vi har god bruk for de frivilliges innsats, på samme måte som vi har og vil fortsette å ha det når det gjelder institusjonsbarnevernet, selv om det i størrelse og omfang vil være noe mindre i framtiden enn det tradisjonelt har vært.

Jeg er åpen for en dialog med de frivillige organisasjonene om hvordan de kan bidra, og kommer også til å legge vekt på overfor direktoratet at jeg forventer det samme fra etaten.

Presidenten: Dermed er sak nr. 1 på dagens kart ferdigbehandlet.

Sak nr. 2 [13:26:11]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.
Er det noen som forlanger ordet før møtet heves?
– Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.27.
